

Karkerên hemû
welatan
û gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Xıziran 1986
Sal 5
Hejmar 48
Haziran 1986
Yıl 5
Sayı 48

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

Belavoka Komita Merkezi ya PSKT

JI KAMPÊN CIVANDINÊ RA NA!

Karkerno, gundino, xort û jinên Kurdistanê!

Gelê me yê mîrxas!

Hukma beyani ya kolonyali ku bi salan e heviyên welatê me talan dîke, lî gelê me zulmê dîke, xwîn dirjine, zman û çanda me qedexe dîke, niha jî dest bi êrişên wan kiriye. Gundan wala dîke, xelkê wan dişîne menfiyê, dixwaze xelkê me di kampan da bicivîne. Welatê me bi leşkergehên Amêrikê tije dîke.

Piştî hatina hukma faşî zordestî lî ser gelê me qat bi qat zêde bû. Lî Kurdistanê tu gund û bajar ne ma ku polêz komando û cendirmeyan êrişî ser ne kirin, xelk ne dan ber kotekan, lê zulm û heqeret ne kirin. Bî sedan insanên me bê pîrs û mehkeme lî der û lî zindanan hatin kuştin. Hezarên wan birindar û seqet bûn.

Hukma faşî lî welatê me tu adet û usûl nas nake. Lî Kurdistanê qanûn tunin. Can, mal û namûsa xelkê di bin lingê van zordestan da diçe ku jê ra dibên "hêzên parastîni ya dewletê".

Hukma kolonyali û faşî dest bi menfîkirînek nu kiriye bî navê "şerê dijî terorê". Heya niha lî mîntiqeyên sinoran -lî Çolemêrgê, Sêrtê, Vanê, Mêrdînê - bî dehan gund hatin hilweşandin û walakirin, xelkê wan gundan şandin menfiyê. Hin hazirîya xwe dîkin ku bî dehan gundê dîni jî walakînin. Yek jî wan bajarê Nîsêbinê ye. Lî mîntiqeyên hundirî Kurdistanê, lî hêla Dêrsîm û Cıwaxçûrê jî gelek gund wala kirin, gelek mirovên welatparêz şandin menfiyê.

Hukma kolonyali û faşî, niha jî dest pê kiriye ku gund û mezran wala bike û xelkê wan bicivîne di kampan da bî navê "gundên civandî". Waliyê Sêrtê eşkere dîke ku lî hêla Şırnaqê, gundê "Dereler" ku jî 20 mezran pêk tî, wê bî temami wala be û xelkê wan 20 mezran di çiyekê da bê civandin. Waliyê Tunceliyê (Dêrsîmê) jî eşkere dîke ku di nêzikahi da dest pê bîkin, 10 gund û 30 kom û mezrayan wala bîkin. Ewê bî vî namînin. Eşkere dibêjin ku ev tişt lî gele çîyan wê bê kirin.

Bî vî awayî gundiyan Kurd jî erda xwe, jî mal, dewar û rizqê xwe tînin dîrxistin. Ew di kampan da wê bînan civandin, birçî, betal û perîşan bînin. Ehtimalê ne dîr e ku subê sazûmana kolonyali dora wan kampan bê tîla sînekînin,

bî qumbele û bî qereqolan bigre, mina Afrîqa Cenûp. Ev kiryar, despêka siyaseta menfîkirîneke fîreh e.

Xirabiyên ku sazûmana kolonyali û faşî bî welatê me dîke ne tenê ev in. Kurdistan lî leşkergehên NATO û Amêrika tije dîbe. Ew welatê me di kînin wek kîlêra çek û leşger û barûtê.

Tevî bîngêhên Meletyê û Diyarbekirê (ya Pirinçlikê), di salên dawî da bî NATO û Amêrikaya êrişger, lî Kurdistanê gelek bîngêhên nu ava bûn, û berekî va jî dibînin. Lî ser riya Diyarbekir û Siverekê lî quntarên Qerejdax bo çek û balafirên Amêrikê bîngêhek mezîni nu ava dibe. Lî ser riya Bitlis û Mûşê

disa bo balafirên Amêrikê bîngêhek mezîni dîni tî çekîrin. Meydanên balafirên hatin avakirin bo "hêzên lezîk" ên Amêrikê lî Batman û Yüksekova. Disa meydana Wanê bo vî kari hat fîrehkirin. Lî hêla Erzingan, Erzurum û Qersê jî bîngêhên wîlo çê dibînin.

Xuya ye ku sazûmana kolonyali bo mistek dolar welatê me difroşe imperyalîstan û dîke bîngêheke êrişgeriyê di jî welatên sosyalîst û gelên dîni lî Rojhilata Navîn.

Bî vî awayî, berekî va bo her bîngêheki bî dehan gundê Kurdan wê wala bînin, xelkê wan bê menfîkirin, berekî

(Dumahik rûpel 9. aa)

GAP NE GETİRECEK, NE GÖTÜRECEK?

Adına Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) denen enerji üretimine ve sulamaya yönelik proje son günlerde, Özal ve Demirel arasındaki iktidar çekişmesi nedeniyle yeniden kamu oyunun ilgisini üzerine çekti, basında geniş biçimde yer aldı.

Demirel, İstanbul'a yaptığı çıkarmasının ardından "Güneydoğu" seferine çıktı. Onuruna "yirmi aşiretin katıldığı" ziyafet sofraları düzenlenen bu gezide Demirel, GAP'ın mimarı olduğunu bir kez daha dile getirdi ve Karakaya ve Atatürk Barajı inşaat alanlarını dolaştı. Özal da ondan geri kalmamak, parsayı Demirel'e kaptırmamak için propagandaya hız verdi, Karakaya ve Atatürk barajlarının ve Urfa tünelinin bir an önce bitirilmesi için dev mali kaynaklar aktardıklarını söyledi. O da GAP'ı kendi eseri sayıyor.

Demirel'le Özal'ın, onlarla birlikte DYP ile ANAP'ın GAP'ı bölüşmek için giriştikleri yarışın yanı sıra basın da bu projeyi göklere çıkarıyor, "7 küpeli gelin" olarak niteliyor. Bununla "Güneydoğu" nun çehresi ve kaderi değişecekmiş.. Haran ovası suya kavuşacakmış.. Yukarı Mezopotamya'nın canlanması ile "Doğulu" nun bugüne kadar çektiği çile son bulacakmış.. Ve daha nelen neler...

Besbelli bu projeyi küçümsemiyoruz. Fırat ve Dicle üzerinde yapılacak olan yeni barajlarla, Türkiye'nin şimdiye kadar sahip olduğu enerjiden kat kat fazla bir enerji elde edilecek. Düşünülen sulama sistemi ile bölge sulanınca elbet verim de kat kat artacak. Bugün de hâlâ yağmur duasına çıkılan bölgede suya kavuşan toprak canlanacak. Bu etkilerini, toplumun ekonomik ve sosyal durumu üzerinde yaratacağı değişikliklerle gösterecek.

Bu sorunun bir yanı. Diğer yanı ise, sözkonusu yatırımların hangi amaçla, kimin için ve hangi koşullarda yapıldığı, bu haliyle neler getirip neler götürüleceğidir. Bu açıdan bakılınca, Özal'ın da, Demirel'in de aynı ağız kullanan burjuva basınının da "Doğulu" nun kaderinin değişeceğine ilişkin sözlerinin demagoji olduğu görülür.

Elde edilecek enerji açısından, bugüne kadar olan ve bundan sonra da olacak olan şudur: Bu enerji Batı'daki sanayi merkezlerinde kullanılacaktır. Bu yatırımlar da esas olarak sözkonusu ihtiyacı karşılamak için yapılıyor.

(Devamı 10. sayfada)

CUNTANIN MECLİSİ DÖKÜLÜP DAĞILIYOR

Şu günlerde Türkiye'de burjuva parlamentosunun içinde bulunduğu durum rezalet sözcüğü ile özetlenebilir. MDP'nin kendisini dağıtmasıyla birlikte mirası yağma edildi. MDP'li milletvekilleri ANAP, Yazar'ın başkanlığında kurulan HDP ve DYP arasında kapışıldı. Futbolcu transferine taş çıkartacak bir transfer pazarı kuruldu. Para, vaat ve türlü çıkarlar karşılığı adamlar alındı, satıldı. Bu işin kokusu, gürültüsü öyle çıktı ki bizzat bu parlamentonun içinde ve burjuva basınında bol bol alay konusu oldu. Köşe yazarları, partiler arasında gidip gelen, günde belki on kez karar değiştiren "şerefli" milletvekillerinin öykülerini anlatıp duruyorlar.

Buna "burjuva parlamentosu" demekle belki iltifat ettik. Cunta'nın meclisi demek daha uygun düşer. Bu milletvekilleri Cunta'nın izin verdiği partilerden, ayrıca sıkı bir veto süzgecinden geçirilerek seçilmelerinde sakınca görülmemiş, herhangi bir "terörist, bölücü, yıkıcı" örgütle ilişkisi olmadığı saptanmış, "şerefli vatan evlatları" idiler..

Bay Evren'in "güvenilir" partilerine, meclisine, "şerefli vatan evlatları"na ne oldu acaba?.

Eski Türkçede "zaptiye kafası" diye bir söz vardı. Osmanlıdan kalma. Sonradan halk bunu "asker kafası"na çevirdi. Bu kafa, emir-fermanla, sopa gücüyle, zart-zurtla her şeyi düzene sokabileceğini, her derde deva olabileceğini sanır. Bu kafa orduda, poliste süregelmiştir.

12 Eylül Cuntasını da, ilerici güçleri ezsin, tekellere yolu açsın, ABD emperyalistlerinin ve NATO nun isteklerini yerine getirsin, sonra da yönetimi sivillere bırakın diye emperyalistler ve yerli işbirlikçileri başa geçirdiler. Ama generaller, geçmişten miras aldıkları o ünlü zaptiye kafasıyla kendilerinde bundan çok daha fazla bir misyon gördüler. Karmaşık politik ve sosyal olayları emir gücüyle düzene sokma, baş ağrıtan sorunları kılıç darbesiyle çözüme çabasına giriştiler.

Cunta iktidar ve muhalefet için kendi adamlarına partiler kurdurdu. Her türlü toplumsal muhalefete yolu tıkamak için bir "zaptiye anayasası" yaptı. Halkı bir demir gömlek içine sokmaya çalıştı.

Ne var ki toplumsal olaylar zaptiye kafasına göre düzene girmezler. Onların kendi yasaları var. Nitekim Evren ve şürekasının ülke için uygun buldukları politik yapı çok sürmeden dağılıp dökülmeye başladı.

Önce generallerin iki partisi, HP ve MDP, 6 Kasım seçimlerinin üzerinden daha üç yıl geçmeden ortadan kalktı. ABD emperyalistlerinin baskı ve desteğiyle devreye giren, hükümet olan ve Cunta ile uzlaşan ANAP ise ancak hükümet gücüyle ayakta duruyor. Kitleler şimdi generallerin anayasasını zorluyor.

Cunta kendi anayasasının değişmesini önlemek için olağanüstü kurallar koymuştur. Cunta başı Evren onu bir kutsal kitap gibi görüyor ve "deldirtmem" diyor. Ne var ki son gelişmelerle bu Anayasa artık delinmiştir. Ve onu celenlerin başında ise Evren'in kader ortağı Özal geliyor.

Bu anayasanın 84. maddesi, milletvekillerinin başka partilere transferini yasaklıyor. Bu hüküm, sözde parlamentonun itibarını korumak için konmuştur. Oysa 20 kadar eski MDP'li milletvekilinin ANAP'a transfer edilmesiyle bu hüküm açıkça çiğnenmiştir. Özal, açık açık, "partiler yerine oturuncaya kadar (!) Anayasayı askıya aldık" demekten geri kalmıyor!

İşte son gelişmelerle ortaya böyleleri komik bir durum çıkmış bulunuyor. Bir yanda "anayasayı deldirtmem" diye yırtınan bir devlet başkanı, diğer yanda "anayasayı askıya aldık" diyen bir başbakan...

Evren, Anayasa değişikliğine neden bu kadar karşı? Bir kere o, kendi yaptıklarıyla ülkeyi kurtardığını sanıyor. Kendisinde Atatürk misyonları var sayıyor. Kurduğu yapının yıkılması veya değişmesi bu büyük "kurtarıcıyı" üzüyor. İkincisi, faşist rejimin bu eli kanlı sorumluları, bu anayasa ile kendilerine hesap sorulmasını önleyen hükümler de getirmişler. Değişiklik bu hükümleri de tehlikeye sokabilir..

Ne var ki Bay Evren, işine gelmediği zaman bizzat kendisi bu anayasayı çiğnemekten geri kalmayacaktır. Nitekim, "ben varken anayasayı değiştiremezler" demesi bu niteliktedir. Bu açık bir diktatörlük ilanıdır. Bu anayasaya göre oluşturulan ve anayasayı değiştirme yetkisi olan parlamentoyu da, halkı da karşıya almaktır.

Bay Özal da Evren gibi bu anayasaya sahip çıkıyor. Ama o da, işine geldiği zaman, hem de meclis kararıyla da değil, bir olup bittiyle onu askıya almaktan geri kalmıyor!

Evren için, Özal için ve sömürü-baskı düzeninin öteki sahipleri için bu tutumu doğal karşılamak gerekir. Burjuva toplumunda yasalar sömürücülerin çıkarlarını korurlar. Bu çıkarlar gerektirdiği zaman ise onları değiştirmek, çiğnemek, rafa kaldırmak sömür-

rücüler için bir suç sayılmaz. Suçlar ve cezalar emekçi halk için konmuştur, yalnızca onlara uygulanır!

Ne var ki olup bitenler Evren'in kutsal anayasasını da şimdiden bir pas-pasa çevirmiştir. Bundan böyle, bu anayasaya ilişkin olarak kitlelere laf anlatmak çok daha güç olacaktır.

Bir yandan, 12 Eylül partilerinden ikisinin dağılıp gitmesi, diğer yandan ortaya çıkan ve anayasanın da askıya alınmasına, yani ihlaline yol açan milletvekili transferleri kukla parlamento bakımından ilginç bir durum yaratmıştır. Düne kadar ona sahip çıkanlar bile bu gülünçlüğü farkındalar ve açıkça dile getiriyorlar artık. Gerici burjuva basınının köşe yazarları, Rauf Tamer'ler, Ilıcaklar, Mehmet Barlas gibi Özal-cılar bile çözümü bir erken seçimde görüyorlar. Parlamento bu haliyle milli iradeyi temsil etmiyor diyorlar.

ANAP da önümüzdeki ara seçimleri bir genel seçimle birleştirmeyi çıkarlarına uygun bulabilir. Seçimlerin 1987 sonbaharında yapılması ihtimali giderek güç kazanıyor.

Bu arada Demirel ve ekibi, eski siyasilere konan yasağın kaldırılması için bir anayasa değişikliğini zorlayacaklar.

1987'de yapılacak bir genel seçim ve bu arada Demirel ve benzerlerine konan yasağın kalkması, burjuva kesimleri arasındaki kimi uzlaşmalar, bu cephede sancıları bir ölçüde azaltabilir; ama bunlar derde deva olacak şeyler değildir. Emekçi halk yığınları legal politik mücadelenin dışında tutuldukça, işçi haklarını, temel hak ve özgürlükleri yok eden bu anayasa ve öteki düzenlemeler sürdükçe, Kürt halkı üzerinde zulüm sürdükçe, zindanlar politik tutuklularla dolu oldukça, işkence ve terör çarkı çalıştıkça ülkeye demokrasi gelmiş olmayacak ve hiç bir güç yığınları sakinleştiremeyecek.

Yığınlar ise çözümün nerede olduğunu giderek daha iyi kavramaktalar. Bunun için öncelikle faşist çarkı dağıtmak, onun anayasasını ve tüm öteki gerici yasaları çöpe atmak, ülkede tüm temel hak ve özgürlükleri gerçek anlamıyla var etmek gerekir. Bunun yolu ise mücadeleden geçiyor.

Bundan böyle, gelişmeler kaçınılmaz olarak kitleleri daha çok eylem alanına çekecektir. Kitle hareketini daha da canlandırmak, ileriye yöneltmek için devrimci güçlere önemli görevler düşüyor. Burjuva kesimlerin önerdikleri çözümlerin derde deva olmayacağını sabırla ve enerjıyla anlatalım. Kitlelerin temel istemlerini öne çıkaralım.

İskoçlar savaşa gayda ile giderler. Gayda askerlere moral verir, direnme duygularını kamçılar. Bay Özal da bu yöntemi biliyor. Onun halka çaldığı ise kavaldir.

Özal ve çevresinin nutuklarına bir bakın: Hepsisi de "güçlenen ekonomi", "kalkınma", "kocaman Türkiye" üzerine.. Özal'ın emperyalist efendileri de ona moral ve destek veriyor, bu propagandayı renklendiriyorlar: Yeni bir Türkiye doğuyormuş, ülkenin çehresi değişiyormuş vs, vs... Sihirbazımızın çaldığı kavala dostları da peşrev tutuyor.

Ancak Türkçe'de bir söz var: Aç ayı oynamaz. Açlıktan, işsizlikten kırılıp dökülen kitleler, yalan üstüne kurulu bu propagandanın yarattığı toz duman havasına aldanacak kadar ahmak değil.

Özal'ın yaptığını çokları denediler ve iflas ettiler. Brezilya'nın, Arjantin'in, Meksika'nın hali ortada. Özal'ın mavalları da iflasi örtmeye yetmiyor.

Bu propagandanın yoğunlaştığı günlerde Adıyaman, Malatya, Maraş yöresinde meydana gelen deprem bir anda bütün kalkınma, modernleşme masallarının büyümesini bozdu. Gerçeğin acısı kaval havasını bastırdı.

Bu kez deprem pek büyük değil. Ama Kürdistan ve Anadolu köylüsünün gerçek yaşamını, içler acısı durumunu ortaya sermeye yetiyor. Taştan topraktan yapılmış binlerce ev yıkıldı. İnsanlar çocuklarını, yakınlarını yitirdiler, pekçok yaralı var.

Bu köylerin ise "modern" ve "kocaman" Türkiye'nin dışında olduğu birkez daha anlaşıldı. Deprem yerini gezen gazeteciler "yolsuz, elektriksiz, susuz, okulsuz köylerin" manzarasını veriyorlar.

Bu taş ve topraktan yığma evler, köylü korutlarının nasıl hâlâ yüzlerce yıl önceki gibi olduğunu ve modernleşme edebiyatının halkın ezici çoğunluğu için nasıl bir balon olduğunu göstermeye yetiyor.

Kürdistan halkı, daha önceki depremlerde, Erzincan'da, Varto'da, Lice'de, Muradiye'de Erzurum yöresinde onbinlerce insanını yitirdi. Canının yanı sıra malını, evini yitirdi, perişan oldu. Temel neden yine içinde yaşadığı çağdışı konutlardı. Yol ve sağlık hizmetlerinin olmayışı, zamanında veya hiç yardım ulaşmayı da kayıpları artıran baş nedendi. Bugün de durum değişmemiştir.

Her deprem felaketinden sonra bölgeye giden devlet adamları, "devletin güçlü" olduğundan, halkın yararlarının kısa sürede sarılacağından, kendilerine eskisinden daha iyi evler yapılacağından söz ederler. Ama halk bu parlak sözlerin yalan olduğunu artık çok iyi biliyor. Yiyecek, giyecek, battaniye ve çadır yardımı bile zamanında veya hiç ulaşmıyor. Yurt içinden ve dışından yapılan yardımlar hükümetin adamları, tüccarlar, müteahhitler ve ordu tarafından yağma ediliyor. Konutlar zamanında yapılmıyor, halk kışa, soğuğa

DEPREM ve KAVAL

terk ediliyor. Yapılanlar ise bir işe yaramıyor ve bir süre sonra yıkılıyor.

Bu kez de durum farklı olmayacaktır. Nitekim depremin üzerinden üç gün geçtiği halde pekçok köye hiçbir yardım ulaşmadığı görülüyor.

Bay Özal, "Semra Sultan"la birlikte deprem bölgesine turistik bir gezi yaptı. Güya acılı gününde halkın yanında olduğunu gösterecek. Oysa Semra Sultan'ın dekolte elbiseleri, pırlantaları gibi, halka söyledikleri de içtenlikten uzaktı, bu yoksul ve felakete uğramış köy ortamında sırtıyordu.

Özal da kendisinden öncekiler gibi halka yalan söyledi. "Devletimiz güçlüdür, hemen yardım elini uzatacak. Kışa kalmadan konutlarımız hazır olacak. Sizi daha güzel evler yapacağız" dedi. Erzurum depremini de buna örnek gösterdi: "O zaman vatandaşlarımıza dedik ki, kış gelmeden konutlarımız yapılacaktır. Ve kış gelmeden 3-4 ay gibi kısa bir sürede onları daha iyi konutlara kavuşturduk."

Oysa, Erzurum'daki depremin üzerinden bir değil, iki kış geçmiştir. Konutların ilk kıştan önce yapılmadığı, bu insanlar Erzurum'un karakışına terk edildiği gibi, ancak çok sonradan tamamlanan çürük-çarık, dar, iklim koşullarına uygun olmayan evler ise bir işe yaramadılar. Köylüler yine başlarının çaresine bakıp kendilerine taştopraktan evler yaptılar. Ayrıca yer yer, sözde yardım ve bakım adı altında hayvanlarına el kondu, geri verilmedi. Bu köylülerin yakımları bugün de gazete sayfalarına yansıyor.

Yardım Yok, Halk Göç Ediyor

Gazeteler, depremden üç gün sonra bile pekçok köye hiç ya da yeterli yardım gitmediğini, hastalık ve göçün başladığını yazıyorlar.

Cumhuriyet Gazetesinden Hasan Uysal şöyle yazıyor:

"Ashında devletin hiç uğramadığı mezra ve köylerin sayısı çok fazla. Dedeli mezarının bağlı olduğu Sürgü Barajı'ndan birkaç kilometre ötedeki Huduthöy de bunlardan biri. Çünkü buralar ulaşılmayan köy değil, öyle olsa biz ulaşamazdık. Olsa olsa unutulmuş köy olabilir. 300 nüfuslu, hâlâ karlı dağların eteğindeki bu köye sadece bir kez 200 ekme verilmiş. Bir daha ne arıyan, ne soran olmuş. Köylü Sefer Tanık, "Televizyonda, gazetede tavuk, un, şeker, çadır, battaniye dağıtıldı deniyor. Dağıtıldıysa nerede? Biz almadık." Çığılık, Satroba, Güroba, Topraktepe, Kılılı, Savaklı köylüleri, hatta Doğanşehir'in Karşıyaka Mahallesi gibi yoksul mahallelerde yaşayan-

lar açıkta kalan çocuklarına çadır ve battaniye alabilmek için iki gündür aralıksız ilçe belediyesi bahçesinde bekliyorlar. Önceki gece, beklemeden bakan bir kısım depremlerde kamyonunda bekleyen çadırları talan etmişler. Bunun üzerine kalabalık polis ve jandarma tarafından dağıtılmış. Yağmalanan çadırlar geri alınırken birkısım insanlar da gözaltına alınmış.

"Karşıyaka mahallesinde evi oturulmaz hale gelen Yusuf Erbaş, "Üç gündür çadır bekliyorum. Dün burada bir ekme için adam dövdüler" dedi.

"Hudut köylüleri, çadır almak üzere Doğanşehir'e giden köy muhtarı Mehmet Budak'ın jandarma tarafından dipçikle vurularak kolunun kırıldığını söylediler.

"Sallantının sürdüğü, yağmurun başladığı Doğanşehir ve bağlı köylerde göç başladı. Eşyalarını yıkılmak üzere olan evlerinin önüne koyan 100 kadar aile nereye ve niçin gittiklerini bilmeden yerleşim bölgesinden uzaklaşıyorlar. Gidemeyenler ise çadırlarının önüne odun yığmayı sürdürüyorlar".

Ekme ve Çadır İsteyen Halkın Üstüne Dipçikle Gidiliyor

Beş kişiden oluşan Milliyet Gazetesi ekibi de deprem yöresinden aynı nitelikte haberler veriyor:

"Depremde evsiz kalan afetzedeler, dün de sağanak altında çadır beklediler..

"Sürgü Barajı'nın hemen yanındaki Hudut köyü ve 4 mezarında ise hastalık kol geziyor. Özellikle çocuklar zattürreye yakalandılar. Yeni doğum yapan Hatice Karaman ile Emine Kırış'ın 15 günlük bebekleri ateş içinde kıvrıyor.

"Devletten hiç bir yardım alamadıklarını öne süren köylüler başka şehirlere göç etmeye başladı. Aradan üç gün geçmesine rağmen yardım ulaşmayan Doğanşehir'e bağlı Güneydoğu ve Kadılı köylerinde dün bir protesto yürüyüşü düzenlendi. İlgi yok, yardım yok, hasar çok denildi.

"Hudut köyü sakinleri, çaresizlik içinde göçe hazırlanırken, Kapidere köyünden de göç başladı. Mehmet Öküş adlı yurttaş, dün eşyalarını bir kamyonla doldurarak köyü terk etti. Bunu diğer köylüler izledi. Bu arada Karabahşılı köyünde tek başına oturan 65 yaşındaki Zeynep Teyze de, yakınıtlar arasından kurtardığı yatak ve yorganını eşeğine yükleyerek köyünü terk etti. Zeynep Teyze, "Ben artık burarlarda yaşamam. Kocamı da Erzurum depreminde kaybetmişim" dedi..

İşte "Güçlü Devlet" in ve halkın durumu.. İşte gelmiş-geçmiş devlet adamlarının, son olarak da Özal ve ekibinin söylediği yalanlar ve köylülerin içinde yaşadığı gerçekler.. "Güçlü ekonomi, Kocaman Türkiye" masalı..

Bir kez daha anlaşılıyor ki depremlerde can ve mal kaybını önlemek, as-

(Devamı 10. sayfada)

Türkiye İşçi Sınıfının Tarihinde Unutulmaz İki Gün

15-16 HAZİRAN

Türkiye'de 1950'li yıllarda hızlanan kapitalist gelişme, bir yandan burjuvazinin palazlanmasına yolaçarken, diğer yandan etkilerini işçi sınıfı hareketi üzerinde de gösterdi. İşçi sınıfı sayıca hızla arttı, sendikal örgütlenme gelişti.

27 Mayıs hareketi ve onun getirdiği 1961 anayasası işçi sınıfının mücadelesi bakımından daha elverişli olanaklar yarattı. Anayasada güvence altına alınmış olan grev, toplu sözleşme ve diğer sendikal haklar, 1960'lı yıllarda işçi sınıfının ekonomik ve politik alanda eylem düzeyinin yükselmesinde önemli rol oynadılar. Elbet, anayasada yazılı bu hakların kullanılmasında yine işverenlerin, onların arkasındaki hükümetin, polis baskılarına, türlü engellemelerine karşı çetin bir mücadele gerekti. İşçi sınıfı sendikalaşmada, grev ve direnişleri yürütmede iyi bir sınav verdi, önemli deneyler kazandı.

İşverenlerin ve onların çıkarlarını savunan Adalet Partisi'nin 1961 anayasasına o denli düşman olmalarının önemli nedenlerinden biri de, bu anayasanın, işçi haklarına getirdiği garantilerdi. 1961 anayasasına karşı olan gerici güçler, önce 12 Mart darbesi ile onu budadılar, daha sonra da 12 Eylül faşist rejimi ile tümünden rafa kaldırdılar.

İşçi sınıfının sendikalaşmasını tümüyle önlemenin mümkün olmadığını bilen burjuvazi, daha başta ona sınırlar çizdi ve kendi güdümünde örgütlemeye çalıştı. TÜRK-İŞ'in başındaki sarı sendikacılar bu rolü tümüyle benimsediler, bugüne kadar da sürdürdüler. Bu sendika ağaları "sınıf" sözcüğünü bile kullanmamayı bir "ilke" edindiler. İşçi sınıfını "politika dışı" tutmaya, oyalamaya, yatıştırmaya çalıştılar; işverenlerin işçi hareketi içindeki ajanlığı rolünü tam anlamıyla benimsediler.

Ne var ki, 1960'lı yıllarda gelişen işçi hareketi, işverenlerin ve Türk-İŞ'in başını tutan sarı sendikacıların kendisine biçtiği gömleği yırtmasını başardı. İşçiler yer yer önemli grevler koyup başarıyla sonuçlandırdılar. Onları tümüyle politika dışında tutma çabaları sonuç vermedi. Mücadeleci işçiler ve işçi önderleri, işçi sınıfının politik örgütünü oluşturmak için etkinlik gösterdiler.

Bu gelişmeler, TÜRK-İŞ yönetimindeki işbirlikçi çoğunluk ile devrimci işçi hareketi arasında çelişkiler, ciddi sorunlar yarattı ve DİSK böyle doğdu.

DİSK, işçi sınıfının ekonomik kazanımlarını korumak, geliştirmek için grev ve toplu pazarlık silahını iyi biçimde kullandı. İşçiler, onun öncülüğünde yürüttükleri mücadele ile ücretlerini yükselttiler, çalışma koşullarını iyileştirdiler ve yeni haklar elde ettiler.

Bu, TÜRK-İŞ'e bağlı işçi tabanını etkiledi. Birçok yerde işbirlikçi sendikalar çözüldü ve işçi tabanı DİSK'e kaydı. 30 bin işçiyle kurulan konfederasyon, iki yıl içinde 100 bini aştı (1970'lerin sonlarında 400 bine ulaştı).

DİSK, TÜRK-İŞ'in uzlaşmacılık, teslimiyet üzerine kurulu sendikal mücadele anlayışının karşısına sınıf sendikacılığının ilkelerini koydu. İşçi sınıfını politika dışında tutma çabalarına karşı savaştı.

Bütün bunlar, bir yandan sermaye cephesinde, diğer yandan onların TÜRK-İŞ yönetimini elde tutan uşaklarının safında korku ve paniğe yol açtı. Sözkonusu gelişmeyi durdurmak için harekete geçtiler.

Adalet Partisi hükümeti 1970 başlarında 274 ve 275 sayılı yasalarda değişiklik yaparak işçilerin sendikal haklarına önemli kısıtlamalar getirmek için harekete geçti. Bununla, kazanılmış haklar geri alınıyor, işçilerin özgürce sendika seçme ve değiştirme hakkı ortadan kaldırılıyordu. Amaç DİSK'i tasfiye ve meydanı tümüyle sarı Türk-İŞ yönetimine bırakmaktı.

DİSK, sınıf sendikacılığına karşı girişilen bu saldırıyı püskürtmek için eyleme geçti.

İstanbul'da 800 kadar sendika temsilcisinin katıldığı bir toplantı yapıldı. Miting kararı alındı. 15 Haziran günü çeşitli fabrikalarda işçiler işi bıraktılar. İzmit yöresinde binlerce işçi Ankara-İstanbul asfaltını işgal etti. İstanbul'da onbinlerce işçi değişik semtlerden merkeze doğru pankartlarla ve sloganlar atarak yürüdüler. Birçok işyerinde Türk-İŞ'e bağlı işçiler de onlara katıldı. Polis ve ordu birlikleri yollara, kavşaklara barikatlar kurdu, Galata köprüsü trafiğe kapandı. İşçileri dağıtmak için zor kullanıldı. Ama tanklardan oluşan barikatlar bile onları durduramadı. İstanbul ve İzmit yöresi işçi hareketi bakımından şanlı bir gün yaşadı.

16 Haziran günü eyleme katılan işçilerin sayısında daha da artış oldu, yüzbinleri buldu. Polis barikatlarından işçilere ateş açıldı, üç işçi yaşamını yitirdi.

15-16 Haziran olaylarından burjuvazi paniğe kapıldı. 16 Haziran akşamı sıkıyönetim ilan edildi. Pekçok sendikacı ve militan işçi, gözaltına alındı. Fabrikaların çevresi askeri birliklerce kuşatılıp giriş çıkışlar kontrol altına alındı, terör estirildi. Pekçok işçi isten atıldı. Olayı "komünist ihtilal provası" olarak değerlendiren burjuvazi tüm ilerici kişi ve kuruluşlara baskı uyguladı. Gerici burjuva basını da işçilere ve ilerici güçlere karşı tahrik ve

saldırı için elinden geleni yaptı.

15-16 Haziran olayları, işçi sınıfının, gasp edilmek istenen sendikal hak ve özgürlükleri için giriştiği, aynı zamanda politik nitelik taşıyan güçlü bir direniş oldu. Bu eylemlerde onbinlerce proleter sıcak pratiğin içinden geçip kararlılık ve deney kazandı, gücünün bilincine vardı. 15-16 Haziran eylemleri, aynı zamanda, işçi sınıfının artan devrimci rolü, gücü ve öncülük işlevi bakımından öğretici oldu.

Eylemler, burjuvazinin işçi haklarına yönelik saldırısını püskürtmek bakımından da amacına ulaştı. Yasa değişiklikleri resmi gazetede yayınlanmış olmasına rağmen uygulamaya konmadı. AP iktidarı 275 sayılı yasaya ilişkin değişiklik önerisini geri aldı. 274 sayılı yasadaki değişiklik ise daha sonra Anayasa Mahkemesince iptal edilerek ortadan kaldırıldı.

Böylece egemen güçlerin DİSK'i ortadan kaldırma, meydanı tümüyle kendi hizmetlerindeki Türk-İŞ yönetimine bırakma çabaları sonuçsuz kaldı.

O günden bu yana 16 yıl geçti. Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı bu sürede sömürü ve baskıya karşı çeşitli mevzilerde savaşarak önemli deneyler kazandı.

15-16 Haziran olaylarının üzerinden daha bir yıl geçmeden 12 Mart darbesi geldi. 12 Mart rejimi, DİSK yöneticilerini ve pekçok militan işçiyi tutuklayıp işkence çarkından geçirerek 15-16 Haziranın öcünü almaya, işçi hareketini çökertmeye çalıştı. Ama başaramadı. 12 Mart döneminin ardından DİSK daha da gelişip güçlendi.

12 Mart'ın yapamadığını, altı yıla yakın süredir 12 Eylül rejimi yapmaya çalışıyor. Faşist diktatörlük DİSK'i fiilen kapattı, mal varlığına el koydu kayyuma havale etti. DİSK yöneticileri tutuklandılar, ağır işkenceler gördüler ve haklarında idam cezaları istendi. Bugün de mahkemeleri devam ediyor.

Ancak 12 Eylül faşist diktatörlüğü de işçi sınıfının deney birikimini, mücadeleye kararlılığını ortadan kaldıramadı, kaldıramıyacak. İşçi sınıfı bu sürede yediği ağır darbelere, verdiği kurbanlara, yitirdiği haklara rağmen faşist rejime karşı direniyor. Faşist rejim çürüyüp gerilerken işçi sınıfı hareketi canlanıyor.

15-16 Haziran işçi sınıfına, zafer yolunun birlikte ve eylemde olduğunu gösterdi. Burjuvaziye ve onun hükümetine, Türk-İŞ'in başındaki sendika ağalarının yaptığı gibi dilekçe vererek, yalvararak haklar elde edilemez ve korunamaz. Bugün de faşist rejimi çökertmek, yitirilmiş hakları geri almak ve daha da ileri yürümek için direnmekten başka yol yoktur.

GENEL GREV İSTEMİNİ YÜKSELTELİM

Geçtiğimiz günlerin ilginç gelişmelerinden biri TÜRK-İŞ yönetiminin genel grev kararı alması oldu. Türk-İŞ Başkanlar Kurulu 30 Nisan'da oybirliğiyle "şarta bağlı" bir karar aldı. Buna göre, önce, hükümetin Türk-İŞ'in isteklerine kulak vermesi için önümüzdeki dönemde Eskişehir, Ankara, İzmit, Konya, Samsun ve Kayseri'de, 22 Şubat'ta İzmir'de yapılan benzeri mitingler yapılacak, "hükümet uyarılacak". Bundan bir sonuç alınmazsa genel greve gidilecek. Türk-İŞ yöneticileri, bu kararla birlikte, bir genel grevin yaratacağı cezai sorumlulukları üstlenmeye hazır olduklarını da bildirdiler.

Bu işçi hareketi bakımından önemli bir gelişmedir. Ancak Türk-İŞ yönetimi bunda ne ölçüde samimidir? 12 Eylül döneminde generallerin çömezliğini yapan, faşist hükümete bakan veren, halkı generallerin anayasasına evet oyu vermeye çağırın, işçi haklarının bir bir budanıp ortadan kaldırılmasına seyirci kalan, hatta yardımcı olan, işçileri kapalı kapılar ardında ve zirvelerde oyalayan, tabanı politika dışı tutmak isteyen ve işçilerin bugün içine düştükleri sefalet ortamında önemli payları olan Türk-İŞ'in işbirlikçi yöneticilerinin şimdi değiştiklerini sanmak safılık olur. Onlar bugün de işçileri radikal eylemlerin içine çekmeyi elbet düşünmüyorlar. Ama onları böyle bir karar almaya zorlayan nedenler var.

Bu nedenlerin başında ise işçilerin Türk-İŞ yönetimine duydukları güvensizlik ve öfke geliyor. İşçi tabanı, yönetimin uzlaşmacı, oyalamacı tutumundan son derece rahatsızdır. İşçiler, işverenlerin hükümeti ile görüşerek veya ona yalvararak sorunlarına çözüm bulamayacaklarını, kendi özgüçlerine güvenmeleri ve eylem alanına çıkmaları gerektiğini günden güne daha iyi kavırıyorlar. Onlar, bu uğurda tüm baskı ve zorluklara göğüs germeye hazırlar.

Bizzat Türk-İŞ üst yönetiminde ve bağlı sendikalar içinde de bu teslimiyetçi, işbirlikçi politikadan rahatsız olan sendika liderleri var. Bunlar da ip-leri elde tutan Şevket Yılmaz, Sadık Şide ve benzeri sendika ağalarını eleştiriyorlar. İşçi tabanından yükselen muhalefet onlara güç veriyor.

Diğer yandan, süngü gücüyle ve ANAP'ın meclisteki oy çokluğuna dayanarak dilediği yasayı çıkararak, işçi haklarına saldırılarını sürdüren rejim, bu sendika ağalarının içine düştüğü güç duruma pek aldırmıyor, onlara "kulak asmıyor". Hatta, sendikal haklara yönelik budamalar, bu sendika ağalarının çıkarlarına da dokunacak düzeylere varıyor, onların geleceğini de tehlikeye düşürüyor. Bu da onları öfkeliendiren bir neden.

Tüm bunlar, işbirlikçi Türk-İŞ yöne-

timini birşeyler yapmaya zorluyor. Başka türlü, ikili rollerini -hem işbirlikçilik, hem de işçi liderliği- oynamaları giderek zorlaşıyor. Üstelik Türk-İŞ'in 14. Genel Kurulu yaklaşıyor. Bu türden gösterişli çıkışlarla durumlarını kurtarmaya, yitirdikleri itibarı geri kazanmaya, tekrar yönetimde kalmaya çalışıyorlar. Şimdiden bir genel grev kararı alıp ilan etmelerinin ve "cezaya da hazırız" biçiminde cesaret gösterileri yapmalarının nedeni budur.

Öyle olunca da, bu kaşarlanmış sendika ağalarının, gündemdeki işçi eylemlerini yine frenliyerek, valiler ve polislerle ortaklaşa, işverenleri ve onların hükümetini kızdırmadan yürütmeye çalışacakları açık. Genel grevi ise, alınmış karara rağmen, hayata geçirecekleri pek kuşkuludur. Yarın, belki göstermelik bir taviz karşılığında, artık ona gerek kalmadığını söyleyecekler.

İşverenlere ve onların hükümetine gelince, onlar, salt bu sadık adamlarının, Yılmaz ve Şide takımının itibarını kurtarmak için de olsa, ülke çapında yarım saatlik bir genel greve bile evet demeyecekler. Bu onlar için tehlikeli birşeydir. Kötü örnek olur, bir gelenek yaratır. Onlar benzer eylemler yüzünden DİSK'i ihtilalcilikle suçlamadılar mı?

Nitekim Bay Özal, Türk-İŞ Başkanlar Kurulu'nun aldığı karardan rahatsızlığını -biraz da efendinin uşağına duyduğu güven içinde- şöyle dile getirdi:

WEIZSEKER KİMİN DOSTUDUR?

Federal Almanya Cumhurbaşkanı Weizsecker, gerek kendi ülkesindeki demokratik kuruluşların, gerekse Türkiye ve Kürdistan'lı ilerici çevrelerin uyarılarına aldırmayarak Mayıs ayının son günlerinde Türkiye'ye resmi bir ziyaret yaptı. Alman basını bile bu ziyaret için "erken değil mi?" derken, Weizsecker, "tam zamanıdır" dedi. Hatta ziyaretin, "Türkiye'de demokrasiye geçiş sürecine" destek olacağını ileri sürdü.

Bay Weizsecker de elbet Türkiye'de ve Türkiye Kürdistan'ında neler olup bittiğini iyi bilir. "Demokrasiye dönüş" denen maskaralığın içyüzünü de. Ama Alman emperyalizminin bu en üst düzeydeki temsilcisini düşündüren, elbet, Türkiye ve Kürdistan'da halkın çektikleri veya demokrasinin başına gelenler değildir. O, herşeyden önce, temsil ettiği emperyalist çevrelerin çıkarlarını düşünüyor.

Faşist rejimin sözcüleri ve güdümlü basın, Weizsecker'i "Büyük Dost" çığlıklarıyla karşıladı. Gittiği yerlerde şarkvare gösteriler düzenlendi, esnaf,

"Genel grev yasalarımıza göre suçtur. Türk-İŞ yönetimi yasalara saygılıdır. Böyle birşey yapacaklarını sanmam".

Türk-İŞ yöneticileri ise, "yasalara yalnız işçiler mi saygılı olacak?" diye cevap verdiler. Bu söz, sendika ağalarının ağzına yakışmasa da, çok doğru. Tekeller süngü gücüyle, generallerin fermanı ve ANAP'ın meclisteki çoğunluğuyla işçi haklarını gasp ediyor, işçileri açlığa itiyorlar. Bir avuç vurguncu halkın sırtından çalıp çırpıyor. Hayali ihracattan vurgun yapanlar muteber kişi sayılıyor. Hükümet devlet olanaklarını kendi adamlarına peşkeş çekiyor. Ülke topraklarını satıyor. Bütün bunlar suç değil. Halka terör uygulamak, işkence ve cinayet de onlar için suç sayılmıyor. Ama dilekçe verip hakını aramak suç, görüş açıklamak suç, genel grev yapmak suç.

İşte bu saçmalığa son vermek için zorbalardan, soyguncu takımının, faşist rejimin koyduğu engelleri, adı "yasa" olsun olmasın çiğneyip geçmek gerekiyor. İşçi sınıfı ve genel olarak emekçi halk ancak eylemlerle bu olumsuz durumu değiştirebilir.

Türk-İŞ yönetimini böylesi bir genel grev kararına iten nedenler ne olursa olsun, onlar isterse bu kararla salt işçileri oyalamaya ve zaman kazanmaya çalışsınlar, alınan karar yine de önemlidir. İşçi sınıfı ortaya çıkan bu olanaklardan yararlanabilir.

Türk-İŞ'in kararı, işçi eylemlerinin daha da yükselmesi için, bir genel grev için psikolojik koşulların olgunlaşmasına yardımcı oluyor. İşçiler bu karara sahip çıkmalı, Türk-İŞ yönetimini aldığı kararı uygulamaya zorlamalı.

okul çocukları yol kenarlarına yığıldı. Başlarında mülki amirler, polisler olmak üzere! Weizsecker'in kendisi de, gösterilen "ilgi ve sevgiden" pek duygulanmış görünüyor. Dönüşte, ayağının tozuyla verdiği demeçte bu ilgi "içtendi" diyor. Ve bunu, aynı zamanda Türkiye'nin demokrasiye dönüşünün bir kanıtı sayıyor!

Oysa, bu türden şark işi abartmalı gösterilerin çoğu zaman adam tavlama, göz boyamaya yönelik olduğunu bizim insanlarımız iyi bilir.

Federal Almanya yönetiminin ve Weizsecker'in Türkiye'nin yoksul, işsiz, terör altında ezilen halk yığınlarının dostu olması için ne sebep var? Federal Almanya'daki 1,5 milyon işçi böylesi bir "dostluk köprüsü" mü yaratıyor? Ama bu işçileri en azgın biçimde sömüren, horlayan Alman emperyalizmi, Alman gerici çevreleri değil mi? Alman hükümeti onları aleyhine her gün yeni yeni adımlar atmıyor mu?

(Devamı 11. sayfada)

1986-BERN TOPLANTISINA ÇAĞRI

Helsinki Sözleşmesi'nin taraf ülkelerdeki uygulamalarını gözden geçiren bir toplantı, bir sonuç bildirisi yayımlanmadı. Partimiz geçtiğimiz Nisan ve Mayıs ayı içinde Bern'de yapıldı. Toplantı ABD'nin vetosu nedeniyle bir sonuç bildirisi yayımlanmadı. Partimiz adına toplantıya aşağıdaki çağrı sunuldu.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Sözleşmesine Taraf Ülkelerin 1986 Bern Toplantısına Katılan Tüm Delegasyonlarına

Sayın bayanlar, baylar,

1975 yılında Helsinki'de 35 ülkenin imzaladığı Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Sözleşmesi, insan hak ve özgürlüklerine, ulusların ve halkların haklarına ilişkin olarak önemli güvenceler getirmişti. İşte bu güvencelere dayanarak, Kürt halkının çeşitli demokratik örgütleri 1977 yılında yapılan Belgrad toplantısına, 1980 ve 1983 yılında Madrid'te yapılan toplantılara, yine 1985 yılında Ottawa ve Helsinki'de yapılan toplantılara başvurarak Türkiye'de Kürt halkının karşı karşıya olduğu ağır baskı ve haksızlığın ele alınmasını istedikler.

Ülkemiz Kürdistan dört devlet arasında (Türkiye, Irak, İran ve Suriye) parçalanmış ve en büyük parçası da Türkiye sınırları içinde tutulmaktadır. Kürt halkı tüm bu parçalarda ağır bir ulusal zulüm altında tutulmakta, kendisine ulusal, demokratik haklar tanımamakta, zorla asimile ve yok edilmek istenmektedir. Bunun içindir ki halkımız, yüzyıla yakın bir süredir direniyor, özgürlüğü için savaşıyor. Dünya kamuoyu Kürt halkının içinde bulunduğu ağır durumu yakından biliyor.

Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin toplam yüzölçümünün üçte birini (230 bin km²) teşkil ediyor. Bu ülkede Kürt halkının nüfusu 14 milyona ulaşmıyor (Kürdistan'ın toplam nüfusu günümüzde 25 milyon dolayındadır).

Kürt halkı Türkiye'de bir azınlık değil, kendi ülkesinde bir çoğunluk, bir ulustur. Türkiye Kürdistanı halkının yüzde 95'i Kürttür, Kürtçe konuşur.

Buna rağmen halkımız, ulusal haklara sahip olmak şurda kalsın, küçük bir azınlığın en basit, sıradan haklarına bile sahip değildir.

Kürdistan tam bir sömürge haline getirilmiştir. Petrol, demir, bakır, kömür, krom gibi madenler, su kaynakları ve tarım alanları bakımından dünyanın sayılı zengin ülkelerinden biri olan Kürdistan'da halkımız yoksulluk içinde yaşıyor. Zenginlik kaynaklarımız talan ediliyor, halkımızın ekonomik ve sosyal gelişimi önleniyor; o, ortaçağ koşullarında tutuluyor.

Türk yönetimi başından beri Kürt halkını yok sayıyor; onun tarihi ve kültürel değerlerini, dilini unutturmak, Kürtleri zor yoluyla Türkleştirmek için her yola ve yönteme başvuruyor. Oysa Kürtler ayrı bir ulustur. Halkımız, daha Türkler Anadolu'ya gelmeden binlerce yıl önceden beri bugünkü ülkesinde ya-

şamakta idi. Kürt halkının eski bir tarihi ve kültürü, kendine özgü bir dili vardır. İngilizce'nin Çince'ye yakınlığı ne kadarsa, Kürtçe'nin Türkçe'ye yakınlığı da o kadardır.

Türk yönetimi, başından beri Kürtçe'nin basın-yayın, resmi ilişkiler ve öğrenim alanında kullanılmasını yasakladı. Bu halkın dilinde öğrenim yapan bir tek okul yoktur. Kürtçe'ye radyo ve televizyonda yer verilmiyor. Kürtçe bir gazete ya da kitap basılması yasaktır. Buna teşebbüs edenlere ağır cezalar veriliyor; onlar, "vatani ve milleti bölmeye teşebbüs etmekle", "milli duygulara zarar vermekle" suçlanıyor.

12 Eylül öncesinde Kürtçe yazılara yer veren "Roja Welat" gazetesi, bu yüzden ağır polis koğuşturmasına uğradı, askeri yönetim tarafından kapatıldı, gazetenin sahibi işkence gördü ve 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı, bugün de hâlâ hapistedir.

Dr. İsmail Beşikçi, üniversitede iken Kürt halkının sosyo-ekonomik durumu ile ilgili bir araştırma yaptığı için tutuklandı, ağır işkence gördü ve bugün de hâlâ hapistedir. Dr. Beşikçi toplam olarak 27 yıla varan hapis cezalarına çarptırıldı.

Kürtçenin özel toplantılarda, telefonda, ticari ilişkilerde, hatta sokakta kullanılması bile yasaklanıyor ve bu yüzden insanlara ceza verildiği çok olmuştur. Türkiye'de "ben Kürdüm" demek bile başlıbaşına bir suçtur.

Kürtlerin kendi çocuklarına Kürtçe isimler vermeleri bile yasaklanmıştır. Türk yönetimi bu uygulamayı yurt dışına kadar uzatıyor; Avrupa ülkelerinde işçi olarak bulunan Kürtlerin kendi çocuklarına Kürtçe adlar vermelerini önlemek için bu ülkelere isim listeleri veriyor.

Kürt halkını Türkleştirme çabasının bir parçası olarak Kürdistan'da köy ve kasaba adları, coğrafi adlar bile değiştiriliyor.

Bütün bunlar acaba Helsinki sözleşmesi ile bağdaşmıyor mu?

Sözleşmenin 7. maddesinde şöyle deniyor:

"Ülkelerinde ulusal azınlıklar bulunan taraf devletler, bu azınlıklardan olan kişilere, yasa önünde eşitlik hakkı tanınlar; bu kişilere, insan haklarından ve temel özgürlüklerden etkin olarak tümüyle yararlanma olanağı sağlanlar."

Demek ki, sözleşmenin hükümleri Türkiye bakımından kağıt üzerinde kalmıştır. Türk yönetimi, yasaları eşit olarak uygulamak şurda kalsın, bizzat bu yasalarla Kürt halkının haklarına

yasak koymaktadır. Nitekim yeni Anayasa'nın 26 ve 28. maddeleri "kanunen yasak dil" kavramı getirmektedir ki bununla hedeflenen Kürtçe'dir.

Üstelik Kürt halkı bir azınlık değil, bir ulustur. Ama o, görüldüğü gibi bir azınlığın haklarına bile sahip değil.

Türkiye, Kıbrıs'taki yüzbin Türk için, bu bağımsız ülkenin toprağının yarıya yakınına işgal etti, orada kukla bir devlet kurdu ve onun bağımsızlığını ilan etti. Oysa Türkiye Kıbrıs'ı işgal etmeden önce, buradaki Türk azınlığı kültürel, sosyal, yönetsel tüm haklara sahipti. Aynı Türkiye acaba neden zorla sınırları içinde tuttuğu 14 milyonluk bir ulusa en küçük bir hak tanımaya razı olmuyor? Bu tam anlamıyla bir haydutluk, zorbalık değil midir?

Helsinki Sözleşmesi'nin 8. Maddesinde şöyle deniyor:

"Halkların haklarının eşitliği ve kaderlerini kendilerinin saptamaları hakları ilkesi uyarınca, bütün halklar, dışardan bir karışma olmaksızın, istedikleri zaman ve istedikleri biçimde iç ve dış siyasi statülerini özgür olarak saptama ve siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini diledikleri gibi sürdürme hakkına her zaman sahiptirler."

Bu madde gerçekten işliyor mu? Ve eğer o gerçekten işliyorsa Kürt halkının sözkonusu durumu nedir? Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına niçin saygı gösterilmiyor? Bu konuda bize hiç soruldu mu?

Ama Kürt halkı, kendi üstündeki sömürüye zulme baskılara karşı sesini her çıkardığında onun üstüne ordular sevk ediliyor. Halkımız yüzyıla aşkın süredir ki özgürlüğü için savaşıyor. Bu direnişler hep ateş ve kanla bastırıldı. Halkımız bugün de tutsak olarak kalmak istemiyor. Ama Türkiye'de, Irak'ta, İran'da Kürt halkına karşı işlenen cinayetler tüm dünyanın gözü önündedir.

Bu durum karşısında sözleşmeye taraf ülkeler suskun kalabilirler mi? Türk yönetiminin dostları, insan hakları konusunda şu ya da bu ülkeye yönelik olarak fırtınalar koparan ABD ve ötekiler neden Türkiye'de halkımıza karşı süregelen bu barbarlık konusunda susuyorlar.

Ve böyle olunca, 25 milyonluk halkımız, kağıt üzerinde yazılı tüm bu güzel sözlere, taraf ülkeler temsilcilerinin nutuklarına nasıl inanacak? Nasıl onları ciddiye alacak?

(Devamı 11. sayfada)

BANG JI BO CIVINA BERNÊ-1986

Dî Nisan û Gulan çûyi da li Bernê, derheqa Dewletên Yekbûyi yê Amêrika daxuyanîyek rêvaçûna Peymana Helsinkiyê li welatên teref miştêrek derneket. Partiya me ji vê civinê ra civinek pêk hat. Dawiya civinê da ji ber ê tiraza nameyek şand ku li jêr hatiye neşîrkirin.

Ji Bo Hemû Delegasyonên Ku Tevî Civina Bernê a 1986 Dîbin û Dî Peymana Parastini û Hevkari ya Evrûpê Da Teref in

Xwişk û brayên eziz,
Peymana Parastini û Hevkari ya Evrûpê ku di sala 1975 da li Helsinki bi terefê 35 welatan hat imzakarî, ji bo heq û azadiyên mirovi û milletan es-sên gelek baş dani bûn. Û rêxistinên dêmokratik ên gelê Kurd ji gora van esasan ji xwe ra heq ditin û ji civina Belgradê sala 1977, civinên Madridê sala 1980 û 1983, civinên Ottawa û Helsinki sala 1985 xwestin ku li ser pîrsa gelê Kurd bisekînin ku ew di bin zordestiyek gelek giran da ye li Tirkîyê.

Welatê me Kurdistan di nav çar dewletan da (Tirkîye, Îran, Iraq û Suri) parçe bûye û parçe herî mezin ji di nav sinorên Tirkîyê da ye. Gelê Kurd di van hemû parçeyan da di bin zulm û zordestiyek netewî û gran da ye, ji heq û azadiyên netewî bê par e. Her çar dewlet ji dixwazî gelê Kurd bi darê zorê bihelînin û ji ortê rakin. Bona vê yekê ye ku gelê me ji sed salî zêtir e berxwe dide, bo azadiyê şer dike. Rewşa gelê Kurd li çaralî dinê xweş tê zanin.

Kurdîstana Tirkîyê ji sisêyan da yekê temamiya erdê Tirkîyê pêk tîne (230.000 km²). Di vi parçeyî da hejmara gelê Kurd diğhê 14 milyonan. (Di temamiya Kurdîstanê da hejmara gelê Kurd qasî 25 milyonan e).

Gelê Kurd li Tirkîyê ne hindikayî ye, ew li welatê xwe pirani ye, mîletek e. Di Kurdîstana Tirkîyê da sedî da 95'ê xelkê Kurd e, bi Kurdi dipeyive.

Gorê vê yekê ji, bila heq û huquqên mîletî li wir bimîne, gelê Kurd xudan heq û azadiyên biçûk ji nîne ku hindikayî jê istifade dikin.

Kurdîstan di dest beyaniyan da bûye koloni. Kurdîstan bi aliyê nîft, hesin, sîfar, komîr, krom û madenên din, bi aliyê avê (çem û robaran) û erda çandîniyê welatek gelek dewlemend e di dinê da, lê gelê me iro xizan û perişan e. Heyiyên welatê me tînan talankirin, pêşî li pêşveçûna gelê me bi aliyê aborî û civakî tê girtin; ew di rewşa Demên Navçe da diji.

Hukumeta Tirkîyê ta ji destpêkê gelê Kurd qet nasnake; çî ji destê tîne da ku dirok û zîmanê gelê Kurd, hejariyên çandî bide ji birkirin û windakirin, û Kurdan bi darê zorê bike Tirk. Lê Kurd mîletekî cuda ne. Gelê Kurd xudan dirok û çandekê kevn û xudan zîmanekê bi taybetî ye. Îngilîzî çiqas nêzi Çini ye, Kurdi ji ewqas nêzi Tirkî ye.

Hukumeta Tirk ta ji destpêkê Kurdi qedexe kir di aliyê neşîretê da, di pêwendiyên resmî da û di xwendinê da.

Li Tirkîyê qet dibistanek ji tune ku bi zîmanê Kurdi dersê bide. Di radyo û tîlevîzyonê da ji Kurdi ra ci tune. Kes nikare rojname an kitêbekî Kurdi çap bike, qedexe ye. Yêna ku bixwazî tiştêki usa bikin cezayên giran distînin; ji wan ra dibêjin "hûn dixwazî welatê mîletê parçe bikin", "hûn zirarê didîne bir û baweriyên netewî".

Berî 12 îlonê (sala 1980) rojnama *Roja Welat* ci dida nivîsandinên Kurdi; bona vê yekê polêz gelek zordestî kir li ser wê, idara eskerî ew girt; xudiyê rojnamê hat girtin, gelek eza û tîda dit, 12 sal ceza danê û iro ji di zîndanê da ye.

Dr. İsmail Beşikçi ku li zanîngehê mamoste bû û di derheqa gelê Kurd da di warê civakî û aborî da lîkolîn û lêgerînek kirî bû, bona vê yekê hat girtin, eza û tedayek giran dit û iro ji di zîndanê da ye. Bi tevayî 27 sal ceza danê.

Bi kar anîna Kurdi qedexe ye di civinên taybetî da, di xeberdana tîlofonê da, di pêwendiyên ticarî da, heya di kûçê û kolanan da. Bona vê yekê ji gele kesan ceza stendîne. Li Tirkîyê eger tenê bêji "ez Kurdi im" ew ji bi serê xwe curmek e.

Heqê Kurdan tune ku navên Kurdi bîdî zarokên xwe. Hukumeta Tirk, destê xwe dirêji welatên der dike, bo ku nehêle Kurdên karker li welatên Ewrûpa navên Kurdi bîdî zarokên xwe, listeyê navan dîşîne van welatan ku tenê bi Tirkî ne.

Di Kurdîstanê da navê gund û bajarî, yêna cografî ji tînan guhîrandin; ew ji bona windakirina gelê Kurd e.

Ma ev kirînen han bi peymanê Helsinkiyê ra li hev tînan?

Bendê peymanê a 7. usa dibêje:

"Ew welatên ku tînan hindikayiyên netewî hene, divê ji mensûbê wan hindikayiyî ra wekhevî nasbîkin li pêş qanûnê; divê ji wan ra rê û olax bê hazîrkirin ku ew ji hemû heqên mirovi û azadiyên bîngehinî istifade bikin".

Xuyaye ku ew hukmên peymanê li gor Tirkîyê li ser kaxîzê mane û bi ci ne hatine. Wekhevî li pêş qanûnê bila li wir bimîne, hukumeta Tirk, bi destê van qanûnan heq û azadiyên gelê Kurd qedexe dike. Belê, Qanûna Himî a nu ji bi bendên 26 û 28 bi navê "zîmanê qedexe gor qanûnê" gotînek nu pêk tîne ku armanca vê gotîne zîmanê Kurdi ye.

Serda ji gelê Kurd ne hindikayî ye. ew mîletek e. Lê belê, xuyaye ku ew xudanê heqên hindikayiyî ji nîne.

Tirkîyê, bona sedhezîr Tirkê Qib-

risê, nêzi nêviyê erdê vi welatê serbi-xwe dagirt, li wir dewleteke totik avakir û serxwebûna wê ilan kir. Lê berî dagirtina Tirkîyê, Tirkên Qibrîsê ku hindikayî bûn, xudan hemû heqên çandî, civakî û siyasî bûn. Ew Tirkîye çîma dil nake ku tu heqî bide 14 milyonan Kurd ku mîletek e û iro di nav sinorê Tirkîyê da maye? Ew kirîna han, bi her awayî haydûti û zordestî nîne?

Peymana Helsinki bendê 8' a usa dibêje:

"Gor esasa wekhevîya gelan û tayînkirîna qedera xwe bi serbestî, divê hemû gel, kingê û çawa dixwazî gora wê rewşa xwe yê siyasî ya der û hundir bi serbestî bibijêrin û pêşveçûna xwe yê bi aliyê siyasî, aborî, civakî û çandî gora dil û daxwazên xwe bi rêva bînin; tu kes ji derva nikare pêşkari wan be."

Ev bend bi rasti dîşuxule? Û eger ew bi rasti dîşuxule ya rewşa gelê Kurd çîye? Çîma rê nadin gelê Kurd qedera xwe bi serbestî tayînkirî bike? Çîma kes di vê meselê da ji me tiştêki napirse?

Lê dema ku gelê Kurd diji zulm û zordestiyê, diji zêrandinê derdikeve leşker dîşînin ser. Gelê me ji sed salî zêtir e ku bo azadiyê şer dike. Ew berxwedan hemû bi xwin û agir hatin pelixandin. Gelê me iro ji bîndestiyê qebûl nake. Lê curm û zordestiyên ku diji gelê Kurd li Tirkîyê, Îran û Iraqê pêk tînan li ber çavê hemû dînyayê ye.

Li humber van kirînan welatên ku di vê peymanê da teref in, çawa dikarin bê deng bimînin? Ew dostên hukumeta Tirk, Dewletên Yekbûyi ya Amêrika û yêna din ku derheqa heqên mirovi da li ser hînan welatan şematê dinê dikin, çîma humber vê hovitiyê bê deng dimînin?

Û eger usa ye, gelê me yê 25 milyon çawa guh dide van gotînen xweşik li ser kaxîzan nivîsandi, çawa bawerîya xwe tîne bi gotarên mumesilên wan welatan ku li vê peymanê teref in?

Xwişk û birayên eziz,

Partiya me ji we dixwaze ku dawîya vê bîdengiyê edî bê di derheqa gelê Kurd da. Tîstînan ku derheqa prensîban û heq û azadiyan tînan gotin bila li ser kaxîzê nemînin. Bila heqên mîletan wînda nebîn di navbera bazariya welatan da.

Em şop û delîlan ji ji we ra nişan dîdî di derheqa gelê Kurd da li Tirkîyê. Lê ew delîl ma hewce ne? Ew dibe wek dozkirîna Behra Sîpi. Ew kijan dewlet û hukumete ku nîzane li Kurdîstanê çî pêk tînan?

Ji prensîban ra bi rasti xudî derke-
(Dumahîk rûpel 11. da)

Dış yardım mı, dış soygun mu?

ABD ve öteki emperyalist ülkeler Türkiye'nin dostu mudur? Evren'e, Özal'a ve öteki işbirlikçi, uşak takımına bakarsanız evet.

ABD ve öteki emperyalistler Türkiye'nin dostudur, çünkü Türkiye ile aynı askeri paktın, NATO'nun içindedirler. NATO olmasa Ruslar gelir, diyorlar.

Avusturya, Finlandiya, İran da Sovyetler'in ve Varşova Paktı ülkelerinin komşularıdır ve NATO'da değildir; Ama "Ruslar" oraya hiç de gitmiyor. Sovyetler Birliği, Amerika'nın ve öteki emperyalistlerin eksine, bugüne kadar hiçbir ülkeye saldırmamıştır, hiçbir ülkeye karşı yıkıcı eylemlere girişmemiştir. Sovyetler'in dış politikası barışçı ilkeler üzerine kuruludur. Türkiye'de yönetimi elde tutan işbirlikçiler ve uşaklar da efendileri gibi yalan söylüyorlar.

Türkiye'nin NATO'da olması Türk ve Kürt halklarına güvence mi sağlıyor? Tersine. Böylece Türkiye ve Türkiye Kürdistanı emperyalistlerin tehlikeli bir saldırı rampası haline gelmiştir. Bu yüzden ülkelerimiz bir dünya savaşında veya bölgesel savaşta yangın yerine dönebilir, kül olabilir.

Bu durumun sorumlusu Türkiye'yi idare eden gerici, işbirlikçilerdir. Onlar, bir avuç dolar karşılığında halklarımızı büyük bir tehlikenin içine atıyorlar. Emperyalistler bizim dostumuz değil, düşmanımızdır. Kürdistan'ın sömürgeci-faşist rejimin asker ve polisini işgali altında olması bir yana, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı aynı zamanda ABD ve NATO üsleri, silahları, askerleri ile tam bir işgale uğramıştır.

Evren, Özal ve tüm öteki işbirlikçiler, uşaklar, "Amerika Türkiye'ye dosttur, çünkü yardım ediyor," diyorlar.

Bu da bir başka yalan, bir başka demagojidir. Emperyalistler hiçbir yoksul ülkeye yardım etmemişlerdir, etmezler. Emperyalistlerin yaptığı iş yoksul ülkeleri soymaktır.

Adına kredi, hibe denen tüm paraların karşılığını onlar kat kat fazlasıyla almaktalar. Onlar bu yoldan geri kalmış ülkeleri yeni sömürgeciliğin dış borç batağına düşürmüşlerdir. Bu öyle bir mekanizma ki borçlar ödenmekle bitmiyor, arttıkça artıyor. Borçların faizleri ana parayı kat kat geçiyor. Böylece geri kalmış ülkeler hem soyuluyor, hem de emperyalistlerin önünde eli-kolu bağlı duruma düşüyorlar.

Emperyalistlerin yaptığı iş yardımseverlik değil, tefecilik.

Örneğin, ABD'nin Türkiye'ye sözde yardımlarından biri silah satışları için açılan kredidir. Yani Türkiye bu krediyi ABD'den silah almak için kullanmaktadır. Bunun bir çeşit veresiye satışı olduğu ortada. Ama öyle bir alışveriş ki, Türkiye hem ana parayı, hem de onu aşan faizi ödemek zorunda kalmaktadır. 1972 yılından bu yana Türkiye ABD'den 3 milyar 521 milyon dolar bu nitelikte kredi almış ama salt bu borcun faizi olarak ana paradan daha fazlasını ödemiştir. Örneğin son beş yılda Türkiye'nin, bu tür

krediyeye karşı ödediği toplam para 1 milyar 102 milyon dolardır. Bunun ancak 415 milyonunu anapara iken, 687 milyonu faizdir.

Palyaço Özal, sık sık "Ekonomimiz güçlendi, itibarımız yüksek, dış borçlarımızı öduyoruz" diye atıp tutuyor. Emperyalist efendileri de Özal'a övgüler yağdırmaktan ve Türkiye ekonomisinin düzeldiğinden dem vurmaktan geri kalmıyorlar.

Ekonominin ne ölçüde düzeldiğini açığa ve sefalete itilen, işsizlikten kavranan yığınlar biliyor. Emperyalistlerin övgüsü, ekonomi düzeldiği için değil -çünkü bu onların umurunda bile değil- Türkiye kuzu kuzu borcunu ve yüklü faizlerini ödediği içindir. Peki bu ne pahasına oluyor?

Öncelikle dış ülkelerde çalışıp anası ağlayan milyonlarca işçinin gönderdiği milyarlarca dolar döviz sayesinde. İkincisi içerde halk yığınları açığa, sefalete itilerek. Eğer bir köylü de, kasabadaki tefeciden aldığı borcu, çocuklarının bazısını ağaların hizmetine sunarak, diğerlerini de aç-sefil bırakarak kat kat fazlasıyla öderse, tefecinin ona övgüler yağdıracağına kuşku yoktur.

Ekonominin düzelmesi, her şeyden önce yatırımların artmasına, işsizliğin azal-

masına, halkın yaşam düzeyinin düzelmesine bağlı. Bu nasıl ekonomik gelişme ki halk giderek daha çok aç, işsiz ve perişan hale geliyor. Bu "ekonomik gelişme"nin halka getirdiği ne?

Ama ekonomik olarak gelişenler elbet var! Holdingler mantar gibi boy veriyor. Vurguncular yükünü tutuyor. Büyük sermaye bayram ediyor. Bir avuç mutlu azınlık "her istediğini buluyor", gezip tozuyor, bol bol tüketiyor. Özal ülkeyi onlar için tam bir cennet haline getirdi. Sabancılara, Koçlara, Şaralara göre işler iyi gidiyor.

Adına "dış yardım" denen kredilerin yağlı bir parçası da bu bir avuç mutlu azınlığın cebine akıyor. Halk için soygun olan bu krediler, onlar için gerçekten de bir yardımdır!

Sorun burada düğümleniyor. Evren-Özal çetesi halkın iktidarı değil, bu bir avuç vurguncunun iktidarıdır. Onların ve emperyalistlerin çıkarlarına göre yönetiyor.

Halka düşen ise bir an önce bu alçakların iktidarına son vermek, emperyalistleri üsleri, askerleri, ajanları ve sömürü şebekeleriyle ülkeden kovmak, halklarımızı adına "yardım" denen bu borç batağından ve savaş tehlikesinden bir an önce kurtarmaktır.

Halk Soyuluyor, Kaynaklar Heder Ediliyor

BÜTÇENİN YÜZDE 35'İ ORDUYA GİDİYOR

Türkiye'de bütçenin üçte birinden fazlası orduya gidiyor. 1985 yılı bütçesi 5 trilyon 412 milyar lira idi. Bunun 1 trilyon 907 milyar lirası, yani yüzde 35'i silahlı kuvvetlere ayrıldı. Polise yapılan ve yıldan yıla artan büyük harcamalar da hesaba katılırsa bütçenin yüzde 40'tan fazlasının ordu ve polise gittiği açık.

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında halk yoksulluk içinde yaşarken ve işsizlik yüzde 20'ye varmışken bu kaynakların militarizme heder edilmesi demektir. Fabrika, yol, okul, sağlık ocağı, su ve elektrik yerine tank, top, savaş uçağı, bomba demektir.

Faşist rejimin iş başına geldiği 1980 yılından bu yana ordu ve polis bütçe içindeki payı kat kat arttı. Savunma harcamalarının genel bütçe içindeki payı 1980 yılında yüzde 19 iken bu oran yıldan yıla artarak 1985 yılında yüzde 35'e ulaştı. 1980 yılında bütçede savunma giderlerine ayrılan para 147 milyar iken bu rakam 1985 yılında 13 kat artarak 2 trilyona yaklaştı. Bu Türkiye'nin 12 Eylül döneminde daha da hızla militarize olduğunu gösteriyor.

Buna karşılık milli eğitimden, sağlık ve bayındırlık hizmetlerinden durmadan kısılıyor. Daha önce bütçede sağlık hizmetlerine ayrılan

para yüzde 4 dolayında iken şimdi yüzde 2'ye inmiş durumda. Oysa 12 Eylül döneminde halkın sağlığı daha da bozulmuştur. Verem yaygın olarak yeniden sahneye çıktı. Kuduz, sıtma, trahom gibi hastalıklar kasıp kavuruyor.

Türk ordusunun asker sayısı da yıldan yıla artıyor. Bu sayı, 1985 yılı içinde 733 bindi.

Türkiye bu kadar askeri niçin besliyor? 20-22 yaş arasındaki bu kadar genç insan üretiminde değerlendirilemez mi? Ama ülkede milyonlarca işsiz varken, hiç değilse bunlara bir iş bulunmuş oluyor denebilir. As-

(Devamı 11. sayfada)

TKSP Merkez Komitesi Bildirisi

SÜRGÜNLERE, TOPLAMA KAMPLARINA HAYIR!

İşçiler, köylüler, gençler, kadınlar!
Yiğit Kürdistan halkımız!

Yıllardır ülke zenginliklerimizi yağmalayan, halkımıza zulmeden, kan döken, dilimizi ve kültürümüzü yasaklayan sömürgeci yönetim yeni saldırılara girişiyor. Sürgünlere hız verildi. Toplama kampları oluşturuluyor. Ülkemizi Amerikan üsleriyle donatılıyor.

Faşist rejimin iş başına gelişinden bu yana halkımıza yönelik terör kat kat arttı. Kürdistan'da polis, komando ve jandarma tarafından baskına uğramayan, halkı toplu dayaktan, işkenceden geçmeyen, hakaret görmeyen köy ve kasaba kalmadı. Yüzlerce insanımız sorgusuz sualsiz kurşuna dizildi veya işkence çarklarında katledildi. Binlerce sakat edildi.

Faşist rejim ülkemizde hiç bir kural tanımıyor. Kürdistan'da yasa yoktur. Halkın canı, malı, namusu, kendilerine "devletin güvenlik güçleri" denen bu zorbalardan saldırıya uğruyor.

Sömürgeci-faşist rejim, sözde "terörle mücadele" bahanesi altında yeni bir sürgün uygulamasına başlamıştır. Şimdiye kadar Kürdistan'ı bölen sınır yörelerinde, Hakkari, Siirt, Van, Mardin'de onlarca köy yıkıldı, boşaltıldı; halkı sürgüne gönderildi. Daha onlarca sınıdı da boşaltmak için hazırlıklar var. Bunlardan biri de Nuseybin kasabası. Kürdistan'ın iç kesimlerinde, Tunceli, Bingöl yöresinde de birçok köy zorla boşaltıldı, ayrıca birçok yurtsever insan sürgüne gönderildi.

Sömürgeci faşist rejim şimdi de Kürdistan'da köy ve mezraları boşaltmak, "toplular" adı altında toplama kampları kurmak için harekete geçmiştir. Siirt valisi, Şırnak yöresinde 20 mezradan oluşan Derele Köyü'nü böylesi bir toplama kampına nakletmek için çalışmalarını başladığını açıkladı. Tunceli valisi de ilk elde 10 köy ve 30 kadar mezrayı içine alan geniş bir alanı boşaltmak için proje yapıldığını, yakında köylerin boşaltılmasına başlanacağını söyledi. Bununla kalmıyacağı, bu uygulamanın genişletilip diğer yerlerde de sürdürüleceği açıkça belirtiliyor.

Bu, Kürdistan köylüsünün toprağın-dan, geçim araçlarından koparılması, toplu kamplarda açlığa, işsizliğe, sefalete terk edilmesi olacaktır. Yarın sömürgeci rejimin bu kampların çevresini Güney Afrika'daki gibi telör-gülerle, karakollarla çevireceğine, mayın döşeyeceğine kuşku olmasın. Bu, geniş boyutlu bir sürgün politikasının başlangıcıdır.

Sömürgeci-faşist rejimin ülkemize yaptığı kötülükler bundan ibaret değil. Kürdistan NATO ve Amerikan üsleriyle donatılıyor. Bir silah deposu, barut fıçısı haline getiriliyor.

Malatya ve Diyarbakır Pirinçlik'deki NATO ve ABD üslerine ek olarak son yıllarda Kürdistan'da NATO ve ABD'li saldırganlar için bir dizi yeni hava alanı ve üs inşa edildi, ediliyor. Diyarbakır Siverek arasında, Karacadağ eteklerinde ABD için yeni bir askeri hava alanı ve silah deposu inşa ediliyor. Bitlis-Muş arasında geniş bir alan ABD savaş uçakları için büyük bir üs haline getiriliyor. ABD çevik kuvvetleri için Batman'da, Yüksekova'da hava alanları inşa edildi, Van hava alanı bu amaçla genişletildi. Erzurum, Erzincan, Kars yöresinde de bu türden üsler yapılıyor.

Görüldüğü gibi sömürgeci yönetim bir avuç dolar karşılığında ülkemizi emperyalistlere satışı çıkarmış, Sosyalist ülkelere ve Ortadoğu halklarına karşı bir saldırı rampasına dönüştürmüştür.

Bu, bir yandan her hava alanı, her üs için onlarca köyün boşaltılması, halkımızın topraklarından kovulması demektir, sürgün demektir. Diğer yandan bu üs ve alanlar, bir dünya savaşında veya bölgesel bir savaşta ülkemizi yangın yerine çevirmek demektir.

Bu üsler, silah depoları aynı zamanda halkımıza karşı kullanılacaktır. Sömürgeci yönetimin polisi, işgal ordusu bir yana, bu rejim sıkıştığı zaman yardımına ABD emperyalistleri koşa-

caktır. Şimdiden ABD askeri birlikleri ülkemizde manevralara katılıyor. Onların kitle halinde Kürdistan'a indirilmesi için hazırlıklar var.

Yiğit Kürdistan halkımız,
İşçiler, köylüler, aydınlar!
Yurtsever din adamları!

Yurdunu seven, onurlu ve namuslu kişiler!

Ülkemizin ve halkımızın bugün içine sokulduğu bu acı durum karşısında seyirci kalamayız.

Polis ve komando zulmüne, hakarete, onurumuzun çiğnenmesine artık dur diyelim. Köylerin ve kasabaların boşaltılmasına, halkımızın sürgüne tabi tutulmasına karşı çıkalım. Ülkemizin emperyalist çıkarılar için bir savaş alanı olmasına, halkımızın sürüklendiği bu büyük tehlikeye karşı sesimizi yükseltelim.

Birleşsek bu saldırıyı püskürtebiliriz. Sömürgeci-faşist rejimin planlarını boşa çıkarabiliriz. Eğer bugün elele verip direnmezsek yarın çok geç olacak.

Zulme, sürgüne son vermek için, onurumuzu, yaşamımızı ve geleceğimizi korumak için direnmekten başka yol yoktur.

Polis ve komando zulmüne son, sıkıyönetim kalksın!

Köylerin boşaltılmasına, sürgünlere son!

Toplu köyler adı altındaki toplama kamplarına hayır!

NATO ve Amerikan üslerine, silah depolarına hayır!

15.5.1986

BELAVOKA KOMİTA MERKEZİ

(Destpêk rûpel 1 an da)

va ji, ev bingehên çek û leşgeran welatê me wê bavêjin nav agir û şewatê dî şereki cihani an heremi da.

Ev bingeh û çek, her usa ji, wê bî dîji gelê me bî kar bîn. Tevî ewqas polêz û leşgerê ku welatê me dagirtiyê, şik tune ku, kingê sazûmana kolonyali bikeve tengahiyê, imperyalistên Amêrikê wê bîn hawarê. Leşkerên Amêrikê jî niha va lî welatê me manevrayan çê dîkin. Hazîri hatiye kîrîn ku kingê hewce bû leşgerê Amêrikê dakewe Kurdistanê.

Gelê me yê mêrxas!

Karkerno, gundino, xort û ronakbirên Kurdistanê!

Herçî mele û dindarên welatparêz!

Hemû kesên ku xudî namûs û şerefin!

Bêdeng ne minin dîji vê rewşa xirab

ku lî ser gel û welatê me da girtiyê.

Êdî bes e zulm û zordestîya polêz û cendîrme. Şeref û namûsa me bîla neçe dî bîn lîngan da. Em fîrsendê nedîn ku gund û bajarên me bîn walakîrîn, xelkê wan bê menfîkîrîn. Bîla welatê me ne be meydana şer bo mafên imperyalistan. Em dengê xwe bîlîndkî, gel û welat jî vê xetera mezin xîlaskî.

Eger em yek bîn, dîkarî bera vê êrişê bîdîn. Dîkarî pêşî lî plan û dezgeyên sazûmana faşî bîgrîn. Eger em iro dest ne dîn hev, sube êdî dereng e.

Jî berxwedanê bêtir rêyek tune bo ku em bîkarî bîn dawîya zulmê, menfîkîrîne binîn; şerefa xwe, jîyana xwe û duwerojê xwe bîparêzîn.

Êdî bes e zulma polêz û komando, bîla idara orfî rabe!

Bes e hilweşandin û walakîrîna gundan, bes e menfîkîrîna!

Jî kampên civandinê ra na!

Jî çek û bingehên NATO û Amêrikê ra na! Yê heyi bîla rabîn!

15.5.1986

GAP NE GETİRECEK?

(Baştarafı 1. sayfada)

Keban barajı için de aynı demagoji yapıldı. Keban da sözde "doğu" nun yüzünü güldürecek. "Doğu" da, sömürgecilerin söylemeye dilinin varmadığı adıyla Kürdistan'da ne değişti? Keban'ın dev elektrik enerjisi Batı'ya akıyor ve bizzat Keban çevresinde bile Kürt köyleri bugün de karanlıkta. Bu büyük santral Elazığ yöresinde bile ciddiye alınabilecek hiçbir sanayileşme hamlesine yol açmadı. Bazı gözaçıklar, köylülerin istimlak bedelini ellerinden kapmak için alayı vala ile şirketler, hatta "holdingler" kurdular, "kalkınma", "sanayileşme" üstüne nutuklar attılar. Ama dağ fare doğurdu. Olan köylülerin parasına oldu.

Ayrıca Elazığ ve Dersim yöresinde toprağı son derece verimli yüzlerce köy Keban'ın suları altında kaldı. Bu alanla birlikte binlerce yıla uzanan zengin bir tarih gömüldü. Köylüler ise göç ettiler ve perişan oldular. İşte Keban'ın Kürt halkına getirdikleri bunlar oldu.

"7 Küpeli Gelin" in de Kürt köylülerine mutluluk değil, acı getireceğini şimdiden bilmek için kahin olmaya gerek yok. Yüzlerce köy ve kasaba daha, yine gereği gibi araştırılmamış, ortaya konmamış, hatta bile bile gizlenmiş zengin bir tarihe birlikte sulara gömülecek. Köylüler topraklarını yitirecekler, göçmen olacaklar. Ellerindeki-avuçlarındaki çabuk tükenen. Ya bölgede varolan büyük toprak sahiplerinin ve yeni türeyecek çiftlik sahiplerinin yanında ırgat olacaklar, ya da büyük kentlerin işsizleri arasına karışacaklar, lumpen proletaryanın sayısını kabartacaklar.

Atatürk barajı alanında kalan ve yakında topraklarını suların basacağı köylüler şimdiden acı acı düşünüyorlar. İstimlak bedeli olarak ellerine geçen 1-2 milyon ne başka yerde yeni bir toprak almaya, ne de büyük kentlerde bir apartman dairesine yetiyor. Milyonlarca insan işsizken onlar nasıl iş bulacaklar? Görülüyor ki sözde ülkeyi kalkındırmak için canıhaş çabalar içinde görünen hükümet, onların eline üç-beş kuruş verip başından savıyor, onları kendi kaderlerine terk ediyor.

Peki, ilerde sulanacak Harran ovası kimin yüzünü güldürecek? Çoğu topraksız olan Kürt köylülerinin mi?

Toprağı traktörün, biçerdöverin girmesiyle, zaten köylüler kitleler halinde topraktan kovuluyor. Bölge sulu tarıma açıldığı zaman bu süreç hızlanacaktır. Eski büyük toprak sahiplerinin yanı sıra yeni tarımcılar, kapitalistler türeyecek. Büyük sermaye şimdiden yöreye el atmaya hazırlanıyor. Özal hükümeti bu işe yabancı sermayeyi çekmek için hazırlıklar yapıyor. Eğer şansları yaver gider de amaçlarına ulaşırlarsa Kürdistan'ın bu bölgesi, Yukarı Mezopotamya ilerde, bir dizi Latin Amerika ülkesinde olduğu gibi

latifundiyalarla donanacak. Kürt köylüleri, eli kamçılı beylerin yanı sıra, başlarında kolonyal şapkalı efendiler bulacaklar...

Demek ki, köklü bir toprak reformu olmadan, topraksız ve yeter toprağı olmayan Kürt köylüleri toprağı kavuşturulmadan bölgenin sulu tarıma açılması yalnızca toprak sahiplerini sevindecek. Onlarla birlikte bölgeye akın etmesi düşünülen ve planlanan yerli ve yabancı sermayeyi, kapitalistleri sevindecek. Şimdi kendi toprağında idare edebilen köylüler bile o zaman büyük toprak sahipleri ve kapitalistler karşısında tutunamayacak, topraklarını satıp göç etmek zorunda kalacaklar. Onların bir bölümü de ırgata dönüşecek.

Böyle olacağı apaçıkken GAP projesinin "doğu" insanı, yani Kürt halkı için olduğunu söylemek tam bir yalan ve ikiyüzlülük değil mi? Hayır baylar, Kürdistan bugünkü gibi bir sömürge olarak kaldıkça, Kürt halkı boyunduruk altında oldukça, tüm öteki yaptıklarımız gibi bu da halkımıza mutluluk getirmeyecek. Kürt halkı, ülkesindeki petrolü emip götüren kuyulardan, madenleri söküp götüren ocaklardan —Ergani bakır madeninden, Keban gümüşünden, Guleman kromundan, Şırnak kömüründen, Mazıdağı fosfatından vb.. — bir yarar görmedi ve GAP projesinden de görmeyecektir. Türk devletinin bölgeye yönelik ekonomi politikası, bugünkü gibi kalkınmaya değil, sömürüye yönelik oldukça, yapılacak yatırımlar sanayileşmeyi de hızlandırmayacak, Kürdistan'ın sağlıklı gelişmesine olanak vermeyecektir.

GAP'ın bölge halkını güldürmesi için öncelikle köklü bir toprak reformu gerekli. Bununla büyük toprak sahipliğine son verilmeli, köylü yeter toprağı kavuşturulmalı. Köylerde kooperatifçilik teşvik edilmeli, modern araç gereçlerle, gübreyle, tarım ilaçlarıyla desteklenmeli. O zaman GAP projesi Kürt köylülerinin yüzünü güldürecek ve "Güneydoğu" nun çehresi değişecektir işte. O zaman su bir işlerine yarıyacaktır bu köylülerin.

Ama Kürt halkına düşman sömürgeci rejim bunu yapabilir mi, yapmak ister mi? Besbelli hayır. O Kürt halkını yok etmeye çalışıyor. O, bir yandan toprakları baraj altında kalan köylülerin, diğer yandan, ilerde, tarımın modernleşmesiyle çok daha geniş bir köylü kitlesinin göçe mecbur kalacağını biliyor. Bu, yöreyi Kürt halkından boşaltma, Kürtleri dağıtma ve assimile etme politikasına uygun düşüyor. Sömürgeci rejim, zaten geçmişte Kürt halkını yerinden birçok kez zorla sürmedi mi? Ve bugün de o, sınır yöresinde ve iç kesimlerde pek çok köyü habire boşaltıp sürgüne yollamıyor mu?

Böyle bir rejimden mutluluk beklemek, Kürt halkının işi değildir. Hal-

kımız ancak onun boyunduruğunu kırarak özgürlüğe, mutluluğı ulaşabilir. Kürdistan özgür olmadıkça sağlıklı bir gelişme beklemek hayaldir. Bu bilinç bugün artık Kürdistan'da geniş halk yığınlarına yer ediyor. Halkımız sömürgecilik zincirlerini kırmak, ülkesini gelişme yoluna sokmak ve özgür, barışçı bir toplum kurmak için direniyor, savaşıyor. Sömürgecilerin tüm çabalarına, zulmüne rağmen bu savaş zafere ulaşacak.

Toprak devrimi işte o zaman başarılacak. Kürt köylüsünün yüzü o zaman gülecek. "7 Küpeli Gelin" işte o zaman halkımızın olacak, gelişen tarım ve sanayi ile Kürdistan'ın çehresi gerçekten değişecek.

DEPREM..

(Baştarafı 3. sayfada)

gariye düşürmek, gerçekten de bir ekonomik ve toplumsal gelişme sorunu. Öncelikle, konut sorununu çözmeden, halkı sağlam konutlara kavuşturmadan ve bir deprem durumunda yiyecek, giyecek, barınak ve sağlık yardımları zamanında ulaşmadan, bugünkü küçük sarsıntılarda bile uğranılan büyük kayıplar ve acılar önlenemez. Ama bunu, emperyalizmin uşağı bugünkü sömürücü, halk düşmanı hükümetler yapamazlar. Bugünkü soygun ve talan düzeni ile ülkenin kalkınması, halkın temel sorunlarına çözüm bulunması olanaksızdır.

Bu deprem nedeniyle bir kez daha görüldü ki holdinglere, hayali ihracat yapanlara milyarları, trilyonları peşkeş çeken, batık bankaları kurtaran "devlet", deprem felaketine uğramış köylülere çadır bile çok görüyor. O, ekmek ve ilaç isteyen bu insanların üstüne dipçikle, polis jopu ile gidiyor.

Bu devlet işçi ve köylülerin devleti değil.

Kürdistan halkımız ise, sömürgeci boyunduruğunu kırmadan, kendi kendini yönetir hale gelmeden, demokratik bir yönetim kurmadan yoksulluktan ve zulümden kurtulamaz. Bu gerçek yığınların kafasına günden güne yer ediyor.

Bu devlet Kürt halkının devleti değil.

Evren-Özal çetesinin ve benzerlerinin çaldığı kaval artık kimseleri uyutmuyor.

KEMAL BURKAY
Yoldaş'ın
"KÜRDİSTAN'IN
SÖMÜRGELEŞTİRİLMESİ"
Adlı Kitabı
Özgürlük Yolu Yayınları
Arasında Çıktı

BÜTÇENİN YÜZDE 35'İ ORDUYA ...

(Baştarafı 8. sayfada)

kerlik işi! Ancak bütçenin aslan payı bu işe gitmese, kaynaklar bu yolda heder edilmese de yatırımlara yöneltilse, milyonlarca insana iş çıkardı. Polis sayısının da 200 bini aştığı düşünülürse, Türkiye'de bir milyon dolayında genç insan devletin resmi silahlı gücüdür ve üretici değil, tüketicidir.

Peki bunlar neyi savunuyorlar, ülkeyi mi? Vatandaşın can ve mal güvenliğini mi? Halkı dış düşmanlardan mı koruyorlar? Devletin başındakilere, sömürücülere, egemen sınıflara bakarsanız bu işleri yapıyorlar. Ama gerçekte bu güçler en başta halka karşı, işçi ve köylülere karşı, Kürt halkına karşı kullanılıyor.

Türk egemen sınıfları eskiden beri "iç ve dış düşmanlar" üzerine korku hikayeleri yayıyorlar. En başta

da Sovyetler Birliği'ni düşman gibi gösteriyorlar. Bu işçi ve köylü devletin hiç kimsenin toprağında gözü yok. Türk burjuvazisi ve militaristleri halka yalan söylüyorlar. Saldırgan bir politika güden kendileridir. Daha birkaç yıl önce Kıbrıs'ın yarısı toprağını işgal ettiler. Başka ülkelere karşı da yayılma hevesleri duyuyorlar.

Üstelik bu ordu NATO içinde bir Amerikalı generalin komutasında. NATO başkomutanı Rogers, daha kısa süre önce Libya'ya yönelik saldırıyı planladı. Yarı bir başka ülkeye de aynı şeyi yapabilir ve Türkiye'yi olup bittilerle karşı karşıya bırakabilir. Günümüz savaşlarının yıldırım hızıyla başladığı düşünülürse, Türk hükümetinin, parlamentosunun ve ordusunun böyle bir olup bitti savaşa girmeye ka-

rar verip vermemeye zamanları bile olmayacaktır. Bu ordu içinde Türk genel kurmay başkanının ve ötekilerin komutanlığı laftadır. Asıl komutanın Amerikalı generalde olduğu ortada. Böyle bir orduya ABD'nin silahlı güçlerinin bir parçası gibi bakmamak için sebep mi var?

"İç düşman"dan kast edilen de, besbelli, en başta Kürt halkı ve işçi sınıfıdır. Kürt ve Türk emekçileri, yurtseverler, demokratlar, aydınlar, ordu ve polisin süngüsünün copunun, kurşununun en başta kendilerine yönelik olduğunu biliyorlar. İşçiler grev yaptığı zaman karşılarına dikilen, onları tutuklayan, işkence eden bu ordu ve polistir.

Kürdistan ise zaten bu ordu ve polisin işgali altındadır. Ordunun üçte ikisi, polisin önemli bir bölümü Kürdistan'da. Savaş planlarının çoğu Kürt halkının direnmelerini kırmaya yönelik. Her

yıl bu türden bir dizi manevra yapılıyor.

Kürt halkına geçmişte yapılan onca kırım bir yana, bugün de köy ve kasabaları basan, halka toplu dayak atan işkence eden, adım başı insan kurşunlayan bu ordu ve polistir.

Türkiye'de ordunun yaptığı yurt savunması değil, halka karşı terördür. Ordunun başlıca işi, aynen polisininki gibi, para babalarının, egemen sınıfların bekçiliğidir. Bu ordu ve polis halkın canını, malını, namusunu korumuyor, kendisi çiğniyor.

Diğer yandan, halk düşmanı bu örgütler halkın parasıyla besleniyor. Bütçenin yüzde 40'tan fazlası onlara gidiyor. Halka çevrilen namuluların, topların, tankların, bombaların parası da yine halktan alınıyor. Emekçi insanlarımız orduya ve polise giden vergilerle, haraçlarla soyulup soğana çevriliyor.

CIVİNA BERNÉ ...

(Destpêk rûpel 7 an da)

vin, an na; diji zordestiyê dengê xwe derxinin an na; hal û mesele ev e. Hûn lı ba kê ne: lı ba hukmeke zordest, nijadparêz û faşist, an lı ba gelê me yê reben ku ewqas eza û cefa dikişine û bo azadiyê şer dike?

Em ji we kiryareke bı namûs û şeref, bı camêri û dadi hêvi dıkın. Dengê gelê Kurd bıbihisim û bıdın bıhistin. Hımbê zordestiya hukumeta Tirk derkevin. Pıştgiriya me bıkın.

Bı silav û hurmet...

Nisan 1986

Kemal Burkey
Sekreterê Gişti

Partiya Sosyalist a Kurdistana Tirkîyê

WEIZSEKER KİMİN DOSTU ...

(Baştarafı 5. sayfada)

Federal Almanya emperyalizmi Kürt ve Türk halklarının değil, ama onları amansızca ezen, sömüren faşist ve sömürgeci Türk yönetiminin, bir avuç işbirlikçinin dostudur. 12 Eylül 1980 darbesine, Evren-Özal çetesine arka verenlerden biri Federal Alman hükümetidir.

Bu son ziyaretle bu "büyük dost" Türkiye ve Kürdistan'ın emekçi halkına ne vermiş oldu? Açıktır ki bu ziyaret Türkiye açısından yalnızca sömürgeci faşist rejime yaradı. Ona soluk alırdı. "Demokrasiye geçme" demagogilerine güç kazandırdı. Ama hepsi o

kadar. Ve bu iş için sayın Weizsecker, mark veya dolar gibi avuçtan zor çıkan şeyler vermemiş, kendisinin, ülkesinin ve Batı Avrupa'nın "demokratik" itibarından harcamıştır.

Bunun ötesinde, Weizsecker'in ziyareti, Batı ve özellikle Federal Almanya açısından somut ve önemli çıkarları gözetmektedir. Bunların başında ise Türkiye'nin AET'e tam üyelik başvurusunu geciktirmek, Türkiye'li ve Kürdistan'lı işçilerin AET içinde serbest dolaşım hakkını ertelemektir. Weizsecker'in, görüşmelerde bu iki konu üzerinde önemle durduğu anlaşılıyor. Görünen o ki, Türk tarafı da buna evet demekte. Weizsecker, işçilerin serbest dolaşım hakkının ertelenmesi konusunda Türk tarafının anlayışlı davranışını özellikle vurguladı.

Böylece, "büyük dost"un ziyaretinin ve diktatörlük rejimi hakkında dile getirdiği şefkatli sözlerin hiç de karşılıksız olmadığı iyi anlaşılıyor. Bunca yılın anasının gözü emperyalistlerinin saf olduğunu kim söyleyebilir? Bu işte yitiren yine işçiler, emekçi insanlarımız oldu.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı, bundan da öte, emperyalistler için önem taşıyor. Kohl, boşuna, "Türkiye Batı'nın ileri karakoludur," demedi. Weizsecker'de bu "önemi" vurguluyor.

Evet, Türkiye onlar için 50 milyonluk bir pazar, bir yeni sömürgeci. Milyonlarca Türk ve Kürt işçisi onların düşük ücretli köleleridir. Türkiye onların ileri karakolu, Türk ordusu onların Ortadoğu'daki paralı askeridir. Gerçek budur.

Ancak onlar bu gerçeği demokrasi, insan hakları ve benzer sözlerle maskeleyemeye kalkmasınlar. Bu hiç inandırıcı olmaz.

BERN TOPLANTISI...

(Baştarafı 6. sayfada)

Değerli bayanlar, baylar,

Partimiz, Kürt halkı konusundaki bu suskunluğa artık bir son verilmesini bekliyor. İlkeler, hak ve özgürlükler konusunda söylenenler kağıt üstünde kalmamalı. Koca ulusların hakları ülkeler arası çıkarılara feda edilmemeli.

Türkiye'deki Kürt halkının ağır durumu konusunda size belgeler de sunuyoruz. Ama bu belgelere gerek var mı? Bu Akdeniz'in varlığını kanıtlamak gibi birşey olur. Kürdistan'da olup bitenleri bilmeyen bir devlet, bir hükümet var mı?

O halde sorun, ilkelere gerçekten sahip çıkıp çıkmama, zorbalık karşısında susmayı tercih edip etmeme sorunudur. Sorun, kimden yana çıkacağımız sorundur: sömürgeci, ırkçı, faşist bir yönetimden mi, yoksa özgürlüğü için bunca acı çeken bir halktan mı?

Sizden yürekli, namuslu, adil bir tutum bekliyoruz. Kürt halkının haklı sesini dile getirin. Zorba Türk yönetiminin hesap sorun. Bize destek olun.

Saygılarımla.

Nisan 1986

Kemal Burkey
Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi
Genel Sekreteri

ÇERNOBİL OLAYI VE EMPERYALİST PROPAGANDA

Sovyetler Birliği'nde Kiev yakınlarındaki Çernobil'de meydana gelen reaktör kazası, barışçı amaçlarla da kullanılsa, atom enerjisinin taşıdığı tehlikeleri bir kez daha ortaya koydu. Olay nedeniyle şimdiye kadar 19 kişi yaşamını yitirdi ve yüzü aşkın kişi yaralandı. Radyoaktif serpintilerin yol açtığı çevre kirliliği ve bunun insan yaşamı için taşıdığı tehlikeler da bilinen birşey.

Diğer yandan, Çernobil'deki kaza emperyalist çevreler tarafından görülmemiş biçimde abartıldı ve anti-sovyetik propagandanın aracı yapıldı. Olay Batılı ülkelerde günlerce radyo ve televizyonda, basında baş haber oldu. Hükümet adamları onu dillerine sakız yaptılar.

Yalanların bir bölümü kazada ölen insanlarla ilgili idi. Ölü sayısının ancak iki olduğu ilk günlerde, ABD emperyalistleri, uydular vasıtasıyla iki binden fazla ölü tespit ettiklerini ileri sürdüler. Bu "harika" uydular vasıtasıyla sözde yerdeki karıncayı, sigara izmaritini bile tespit edebilmekle övünen ABD emperyalistleri, propagandada bu kez de ölçüyü pek kaçırmışlardı.

Çernobil'deki reaktör kazası, dünyamızda şimdiye kadar rastlanan bu türden kazaların belki en büyüğü, ama elbet ilki değil. Atom enerjisi kullanılan çeşitli ülkelerde bugüne kadar 75 dolayında irili-ufaklı reaktör kazası olduğu belirtiliyor. Daha bir yıl öncesi ABD'nde önemli bir reaktör kazası oldu. İngiltere'nin batı sahillerindeki bir reaktör ise İngiltere-İrlanda arasındaki denizi zehirleyip durmakta. Yine İngiltere'de bir başka reaktörün birkaç ay önce 60 ton radyoaktif gaz kaçırdığı ancak şimdi açığa çıkıyor. Batıda meydana gelen düzinelerce nükleer santral kazaları çabucak örtbas edilirken, hatta bir bölümü kamuoyundan bile gizlenirken Sovyetler'de meydana gelen bu kazanın böylesine büyük gürlüyle karşılanması, ancak emperyalistlerin anti-Sovyetik propaganda histeri ile açıklanabilir.

Kazanın duyulmasından sonra emperyalist basın-yayın organları, radyo-aktivite yüklü bulutlarla ilgili olarak görülmemiş bir yaygara kopardılar, tam bir panik havası yarattılar. Kiev'de yaşam normal olarak devam ederken kaza yerinden binlerce kilometre uzaklıktaki emperyalist ülkeleri bir telaş aldı. Uyarılar, ölçümler, yorumlar, tedbirler birbirini izledi. Sovyetler Birliği, Polonya, Romanya, Bulgaristan ve öteki sosyalist ülkelerden et, sebze ve diğer yiyeceklerin ithali durduruldu. Kendi ülkelerinde de, yenmediği için süt ve süttten yapılan yiyecekler bayatladı, taze sebzeler çiftçilerin ve satıcı-

ların elinde kaldı, çürüdü. Kimileri, sözkonusu zarar için Sovyetler Birliği'nden tazminat istemekten bile söz ettiler. Daha sonra ise kendi yarattıkları paniğin zararını yine kendileri görünce, ağız değiştirip "hiç bir tehlike yok; sebze de yiyebilirsiniz, balık da," dediler..

Yine Teknolojik Üstünlük Üzerine

Emperyalistler, Çernobil santralindeki kazayı da yine kendi teknolojik üstünlüklerine ilişkin demagojinin aracı yapmaya çalıştılar. Bugüne dek kendi ülkelerinde meydana gelen düzinelerce kazayı bir çırpıda yok sayıp, "bizim tekniğimiz üstün, güvenlik önlemlerimiz sağlam; bizde böyle kazalar olmaz," dediler. Bu propaganda, aynı zamanda, Batılı ülkelerde nükleer santrallere karşı varolan güçlü muhalefeti ve bu olay nedeniyle yükselbilecek tepkileri yatıştırmak için yapılmakta.

Dünyamızda barışçı amaçlarla enerji elde etmek için ilk atom santralini Sovyetler Birliği inşa etti. Bu aynı zamanda, bu alandaki teknolojik gelişkinliğin de bir göstergesidir. Ama elbet bu, orada kaza olmayacağı anlamına gelmez.

Daha iki yıl öncesi, ABD'nin Hindistan'ın Bopal kendinde kurduğu kimya fabrikasında ortaya çıkan kaza 2 bin 500 kişinin ölümüne, 20 bin kişinin ise sakatlanmasına yol açtı. ABD'de, altı astronotun ölümüne yol açan Çelencir kazasının üstünden az bir zaman geçti. Çernobil kazası nedeniyle teknolojik üstünlük-gerilik demagojilerinin tam da yükseldiği günlerde ise yeni bir ABD roketi havada patlayarak sözkonusu "üstünlüğü" kanıtliyordu..

Asıl Sorun Nükleer Savaş Tehlikesini Önlemektir

Teknolojik üstünlük veya gerilik sorununun ötesinde, bu konuda asıl önemli olan dünyamızı bir nükleer savaş tehlikesinden korumaktır. Emperyalistlerin sorunun can alıcı yanını bir yana bırakıyor ve bu tür demagojilerle kendilerini güçlü göstermeye çalışıyorlar.

Nükleer silahlar dünyamızı tam bir yıkımla tehdit ediyor. ABD emperyalistleri ve yandaşları ise gerek bu silahların, gerekse kimyasal, bakteriyolojik ve konvansiyonel diğer tehlikeli silah-

ların sınırlandırılması, tümüyle ortadan kaldırılması için Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin yaptığı ısrarlı çağrılarını sürekli olarak geri çeviriyor ve tehlikeyi ırmandırıyorlar. İnsanlığa karşı bu derece sorumsuz olan bu çevrelerin, Sovyetler'deki santral kazası konusunda söyledikleri tam bir demagojidir.

ABD emperyalistleri, Fransa, dünya barışçı kamuoyunun tüm tepkilerine rağmen atom denemelerini sürdürüyorlar. Bu denemelerin her biri, bir santral kazasında ortaya çıkan radyoaktivitenin kat kat fazlasını atmosfere ve toprağa yayıyor. Uzmanların belirttikleri gibi, bunların oluşturduğu radyoaktif bulutlar küremizi dolaşüyor.

O halde sorun, temelde nükleer ve öteki tehlikeli silahların ortadan kaldırılmasıdır. Bu başarılırsa, barışçı amaçlarla kullanılan atom enerjisi için de daha büyük güvenlik önlemleri alınması, kazaların ortadan kaldırılması veya zararlarının çok daha asgariye indirilmesi kolaylaşacaktır.

Türk Yönetimi De Yalan Kervanına Katıldı

Faşist Türk yönetimi ve onun güdümlündeki basın da emperyalist propaganda merkezlerinin yaygarasına katılmaktan geri kalmadı. Radyoaktif bulutlara ilişkin korku masalları bu basının sayfalarını da doldurdu.

Diğer yandan, burjuva gazeteleri, Sovyetler'in Miami üniversitesinde Atom enerjisi üzerine öğretim üyesi olan bir Türkü yardıma çağırarak ve böylece kendilerine de pay çıkardılar. Aslı astarı olmayan bu haberi bizzat sözkonusu öğretim üyesinin kendisi yalanladı.

İçişleri Bakanı Akbulut, "Sovyetlerden zaten hiç iyi birşey gelmez," diyerek seviyesini birkez daha ortaya koydu. Bu alçak bunu söylerken, daha Kurtuluş Savaşı yıllarında Sovyetler'den gelen tonlarca altını, politik desteği, Cumhuriyet'in ilk yıllarından başlayarak bugüne kadar Sovyet yardımıyla yapılan onlarca fabrikayı, örneğin İskenderun Demir-Çelik'i, Sovyetler'den alınmakta olan elektriği ve alınacak olan petrol gazını bir çırpıda unuttuverdi.

Kuzeyden gelen soğuk rüzgarı bile anti-komünist propagandanın aracı yapan bu gericilerden başka bir tutum beklenemezdi. Onlar için en büyük umacı Sovyet devrimidir, onu düşünüp tiril tiril titiyorlar. Ama korktukları başlarına birgün gelecek.